Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200, з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 220. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 15-го ЖОВТНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 15, 1980 No. 220. VOL. LXXXVII.

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВІДБУВСЯ XIII КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ

Д-Р З. БЖЕЗІНСКІ І ГЕН. А. ГЕЙҐ ВИСТУПИЛИ НА КОНҐРЕСОВОМУ БЕНКЕТІ

Філядельфія, Па.— В суботу, 11-го жовтня, у великій бенкетовій залі Бенджамін Френклин готелю, відбувся репрезентативний конґресовий бенкет з участю понад 700 осіб — делеґатів і гостей —, яким проводили два тостмайстри, проф. д-р Петро Стерчо і д-р Юліян Куляс.

Молитву відмовив Владика Василь Лостен, єпископ Стемфордської епархіє.

Найбільш замітною подією на бенкеті, який почався о год. 7:30 вечора вступним словом голови бенкетового комітету, д-ра Івана Скальчука, була поява особистого представника президента Джіммі Картера і дорадника Президента у справах крайової безпеки Збіґнєва Бжезінского і ген. Алексaндра Гейґа, ще недавнього головнокомандуючого військами НАТО в Европі, а тепер дорадника Роналда Реґена, кандидата на президента від Республіканської партії. Обидвох почесних гостей присутні вітали вставанням з місць і довготривалими оплесками.

Першого промовця представив почесний член УНС Йосип Лисогір; другого проф. Лев Добрянський.

„Дуже приємно бути між вами, — заявив д-р Бжезінскі українською мовою, а відтак додав вже поанглійськи — знаю, яка є ваша мрія і тому я, виконуючи волю президента Картера, прибув сюди, щоб поділитись з вами моїми поглядами на певні проблеми". Бжезінскі, як відомо, польського походження, його батько воював на українсько-польському фронті, але після пролиття крови вояків обидвох народів прийшов до переконання, що польсько-українська війна була непотрібною витратою сил і її зручно використовували сильніші вороги обидвох народів, зокрема Росія і Німеччина. Бжезінскі у своїй науковій праці мав нагоду запізнатися з досягненнями українців і є знайомий з такими особами, як проф. О. Пріцак, проф. Шевченко з Гарвардського університету та багатьма іншими. Найбільшою приємністю було те, коли до його вашінґтонського бюра зайшов звільнений Валентин Мороз, бо це був доказ, що довголітня праця і змагання про звільнення дисидентів увінчалися успіхами.

Промовляє під час конґресового бенкету Збіґнєв Бжезінскі.

Другий головний промовець на бенкеті ген. Алексaндер Гейґ.

У добре побудованій доповіді Бжезінскі зробив коротку аналізу балянсу сил між Сходом і Заходом, наголошуючи важливість дипломатичних зв'язків з Китайською Народною Республікою. Він теж накреслив свій погляд на побудову американського суспільства не щляхом „перетоплюючого казана", як це було раніще, а шляхом „творчої мозаїки", тобто побудови окремих спільнот, які творячи і зберігаючи свою власну культуру і традиції, дають свій великий вклад в побудову загальноамериканської культури. Бжезінскі підкреслив важливість існування ефективної оборонної сили ЗСА, коротко зупинився над оборонними заходами Уряду і виразно наголосив потребу продовження політики оборони людських прав у світі, заявляючи, що у конфронтації ідей свобода мусить перемогти. Він закінчив свою промову виявом зрозуміння і підтримкою „ідеалів і стримлінь, що їх ви поділяєте з вашими братами через океани". Присутні часто переривали оплесками промову офіційного представника Білого Дому.

Також ген. А. Гейґ дав широку аналізу сучасного положення в світі з підкресленням оборонних спроможностей Заходу в обличчі загрози совєтської мілітарної сили, яка загрожує сьогодні не тільки Західній Европі, але також ЗСА.

Ген. Гейґ звернув увагу на зростаючий рух спротиву в СССР та в країнах Східньої Европи, зріст націоналізму, зокрема в Польщі, але й одночасно на небезпеку у наслідок аґресивного експансіонізму Москви. Він уважає, що Реґен розуміє „виклики часу" і тому він повинен бути обраний на президента ЗСА.

Проф. Л. Добрянський відчитав також надіслані на його руки привітальні телеграми від Р. Реґена і Джорджа Буша. Обидва тостмайстри, П. Стерчо і Ю. Куляс, представляли в міжчасі по черзі представників центральних і крайових організацій та установ, які сиділи за головними столами.

Короткі привітання склали також: особистий представник губернатора Пенсильванії і голова дорадчої комісії в етнічних справах Антоні Новосайтіс, литовець з походження конгресмен Чарлз Доґерті, який брав також участь в маніфестації в суботу у пополудневих годинах, стейтовий конгресмен з Ілліной Мирон Куляс, який прочитав окрему резолюцію схвалену з нагоди XIII Конгресу УККА. Окремо були представлені Віктор Влашин і п. Черкас, радні міста Лорейн в Огайо.

У мистецькій частині, якою вела артистка-рецитаторка Евеліна Белюць, яка на початку прорецитувала „Лебеді материнства" Василя Симоненка і поезію Святослава Караванського „До мови", виступили: Марта Кокольська-Мусійчук, сопрано нюйоркської опери, і Андрій Добрянський, бас-баритон Метрополітальної опери в Ню Йорку. Обидвоє вони відспівали по три пісні під акомпаньямент Марії Фабрики і дуети „Не забудь" та „Гроза пройшла" М. Лисенка.

В кінці були надані Шевченківські Грамоти Волі проф. О. Оглоблинові (перебрав проф. В. Омельченко), Романові Слободяновi (перебрала мґр Уляна Дячук), Іванові Сороці (перебрав Володимир Мазур). Писані привітання

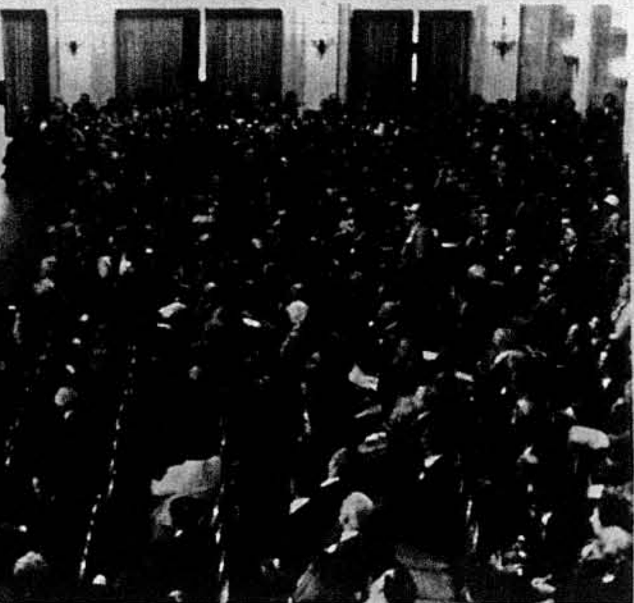
(Закінчення на стор. 3)

ПРЕДСТАВНИКИ УНС, УБС ТА ІНШИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЗАЯВИЛИ ПРО ВИХІД З НАРАД ПЕРЕД ВИБОРОМ КЕРІВНИХ ОРГАНІВ УККА

Філядельфія, Па. — У висліді триденного XIII Конгресу Українців Америки, який відбувався тут від п'ятниці, 10-го до неділі, 12-го жовтня ц.р., у готелі Бенджамін Франклин, було переобрано проф. Лева Добрянського на президента цієї громадської централі, а ред. Ігната Білинського, як представника ООЧСУ вибрано на екзекутивного віцепрезидента, який є рівночасно головою Крайової Ради УККА. На становище адміністративного директора переобрано мгра Івана Базарка.

Конгрес, у якому взяло участь 647 умандатованих делегатів, біля 100 гостей і представники преси, особисто вітали під час бенкету дорадник Президента у справах крайової безпеки Збіґнєв Бжезінскі, ген. Александер Гейґ, колишній головнокомандувач НАТО, а тепер дорадник Роналда Реґена, кандидата на президента з Республіканської партії, та інші визначні представники губернатора Пенсильванії, Палати Репрезентантів й достойники американського й українського політичного світу. Микола Плав'юк, голова Президії Секретаріяту СКВУ склав привітання на пленарній сесії Конгресу.

(Світлини ред. Рома Сохан-Гадзевич)

Загальний вид на залю нарад.

У наслідок скасування ротаційної системи на пості екзекутивного віцепрезидента, яку введено чотири роки тому на XII Конгресі (а до того часу цей пост постійно займав головний предсідник УНСоюзу), порушення статуту, зокрема щодо збільшення числа членів Екзекутиви, негайно після проголошення звіту Номінаційної комісії у неділю перед полуднем дійшло до конфлікту, наслідком якого ще перед виборами представники Українського Братського Союзу, а за ними Українського Народного Союзу, Асоціяції Українців Америки, Організації Державного Відродження України та її споріднених організацій, і понад 10 інших крайових організацій і заявили, що вони „не бачуть доцільности брати участь у дальших нарадах". Запротестував теж Пласт і СУА.

Покликаний до звіту предсідником Футеєм Лев Футала, голова Номінаційної комісії, подав склад президії комісії — він голова, заступник голови Петро Стерчо, секретар Стефанія Букшована — і заявив коротко: „Узгіднення не знайдено, а тому листа Номінаційної комісії, яку я запропоную до голосування, не є одноголосною. ...Не всі були за нею... Всіх членів Номінаційної комісії є 19. З того один був неприсутній у часі голосування".

Голова Номінаційної комісії відкликався на раніше твердження у звіті голови Контрольної Комісії мгра І. Винника про те, що ротаційна система не виправдалась. Він також підтримав думку голови Контрольної комісії, що ротація не дала сподіваних успіхів, тому для добра справи ротацію на пості екзекутивного віцепрезидента більшість Номінаційної комісії пропонує замінити, як було раніше, однією особою на тому пості на цілу каденцію. У дальшому Л. Футала заявив, що Номінаційна комісія одноголосно пропонує на президента УККА професора д-ра Лева Добрянського.

Л. Футала поінформував, що Номінаційна комісія пропонує цього року збільшення складу Екзекутиви з 21 на 26 осіб.

В цьому місці почалися спроби деяких присутніх на залі дискутувати це питання, але предсідник Футей перервав ці спроби, покликаючись на процедуральні причини. Тоді голова Номінаційної комісії повторив, що в голосуванні за знесення ротації і за кандидатурою на екзекутивного віцепрезидента голосувало 9 за, 7 проти, 2 стрималося. Кандидатом на цей пост Номінаційна комісія висуває ред. Ігната Білинського. Далі він подав номінатів на 8 віцепрезидентів. На віцепрезидентів запропоновано представників: УНС, УБС, Провидіння, УНП, СУА, ОДВУ, представника молоді і ЦУКА. На адміністративного директора запропоновано мгра І. Базарка, на секретаря інж. Е. Івашкова, англомовним секретарем мав би бути призначений представник УБС.

До Контрольної комісії — 10 осіб, а до Товариського суду — 9.

Голова Крайової Пластової Ради І. Сохан запитав, яким чином Пластові, організації молоді, яка має в своєму складі поверх 5,000 членів, не признано місця в Екзекутиві. Б. Гнатюк запитав, чи буде дискусія, на що предсідник відповів негативно, бо цього не допускає правильник, текст якого прийнято більшістю голосів на самому початку. Б. Гасюк просив з'ясувати йому підстави, на яких призначувано місця для організацій в Президії і Екзекутиві. І. Кобаса запитував, чому до Екзекутиви не призначено представника КВОР. О. Луцький висловив застереження, яким правом Номінаційна комісія міняє статут, номінувавши 26 членів до Екзекутиви, замість дотеперішних 21.

Голова Номінаційної комісії у відповіді пояснив, що між іншими Контрольна комісія висловила побажання, щоб ротацію знесено. Молодечих організацій є 9, отже кожній місця в Екзекутиві дати не можна, тому раніше вже рішено, що буде один представник, між ними узгіднений. На запит, хто рішає від яких Відділів УККА мають бути представники в Екзекутиві. Л. Футала подав, що про трьох рішає місце в табелі висоти зібраних збірок.

Предсідник Футей дав слово голові УБС Іванові Олексинові для зложення заяви. І. Олексин відчитав заяву, в якій подав, що УБС покидає наради цього конгресу й мотивує це переступленням деяких точок статуту, недемократичністю поступування Президії, відхиленням ротації і створенням таких умов, у яких не можна буде здійснювати статутових цілей УККА. Після нього до слова зголосився представник УБС Едвард Попіль, мотивуючи потребу додаткового виступу тим, щоб подати зміст заяви І. Олексина поанглійськи.

Відтак виступив із заявою в імені делеґатів Головного Уряду УНСоюзу його головний предсідник д-р Іван Флис, стверджуючи:

„ЗАЯВА ДЕЛЕҐАТІВ УНСОЮЗУ — ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Сталося так, що цей наш Конгрес Українців Америки має приписане число 13, а це число люди вважають за нещасливе.

УНСоюз слідкував з тривогою за розвитком подій на терені УККА в останній каденції, зокрема в останніх двох роках. Нас тривожило виразне зловживання основними засадами демократії аж до її заперечення. Нас тривожили навіть випадки проголошування помилкових інформацій для досягнення партикулярної мети.

Нас глибоко тривожила підготова до цього Конґресу, що всеціло проходила під кутом партикулярних цілей одного угрупування, а не таких великих цілей і завдань, що їх визнає статут УККА, які сьогодні є найбільше потрібні.

Нас тривожило нехтування, свідоме чи ні; цими репрезентантами основних принципів нашої американської системи, респектування других, яке є першою передумовою членства в УККА.

УНСоюз протестує проти порушення традиційної структури Президії УККА.

УНСоюз протестує проти відсунення Братських Союзів від ротаційної системи Екзекутивного віцепрезидента і відсунення їх на другорядні пости в структурі Екзекутиви.

УНСоюз протестує проти нехтування постанов статуту через збільшення числа членів Екзекутиви з 15 до 26 і одностороннє переведення цього Конґресу.

Маючи все це на увазі, члени Головного Уряду УНСоюзу — делеґати, у почутті великої відповідальности перед своїми членами та перед громадою, рішили не брати дальшої участи у нарадах цього Конгресу, законність підготови і рішення якого є під поважним знаком запиту, тоді якщо пропозиція, зформульована виборчою Комісією, буде прийнята, як подано.

УНСоюз буде готовий тісно і постійно співпрацювати з іншими для необхідної реорганізації УККА і його системи, та виготовлення відповідного правильника, щоб у майбутньому виконувати покладені на нього та визначені його статутом завдання виключно в найкращому інтересі всієї нашої громади, як і нашої американської країни та нашого українського народу".

Після виступу д-ра І. Флиса представники ОДВУ, ОБВУ, Братства І-ої УД УНА, СВУР, Об'єднання Прихильників УНРади, Об'єднання колишніх вояків УПА, ОПВБУ, СУЖА, УРДП, УЗХ та інші зложили подібні заяви про залишення нарад Конгресу. А. Прядка від ТУСМ-у, від СУСТА Р. Стойко-Лозинська підтримку Номінаційній комісії. На запит зі залі І. Флис вияснив, що він зложив свою заяву про опущення нарад Конгресу на підставі одноглушного рішення делеґації УНС на цей Конгрес.

Адвокат Ю. Куляс запропонував, щоб перервати наради й доручити Номінаційній комісії ще раз зробити спробу дійти до узгіднення складу керівних органів УККА. Д-р Шебунчак додав, що вибору й так не можна буде перевести, бо немає складу керівних органів з огляду на резиґнації цілого ряду учасників Конгресу. Е. Попель, Х. Навроцька, А. Жуковський підтримували таку пропозицію.

Головний предсідник СУК „Провидіння" о. шамбелян Роберт Москаль виголосив заклик до згоди і просив Номінаційну комісію та Конгрес поробити всі можливі заходи для збереження єдности.

Після о. шамбеляна Р. Москаля зголосився до слова д-р Л. Добрянський, президент УККА і в своєму слові теж закликав до збереження єдности, звертаючи особливу увагу на успішність двопартійної демократичної системи ЗСА та на важливу ролю в праці УККА братських союзів і на потребу задержання надальше ротаційної системи.

Доктор Добрянський висловив думку, що така пропозиція грунтовної зміни в структурі УККА не повинна була вийти щойно на Конгресі, але повинна була бути представлена декілька місяців раніше Екзекутиві УККА та його складовим організаціям.

Після наради з іншими членами Президії Конгресу та на пропозицію д-ра Добрянського, предсідник

(Закінчення на стор. 3)

В Америці

ВІЙСЬКОВА МОРСЬКА ФЛЬОТА ЗСА переживає справжню кризу з огляду на великий брак, вишколеного персоналу, головно для обслуги підводних човнів, які вимагають довгого вишколу і відповідної едукації від моряків. Заступник секретаря морської фльоти Роберт Джей Муррей заявив, що деякі підводні човни, навіть з погінною атомовою силою, виходять у відкрите море з мало досвідченими моряками. Деякі моряки, головно ті, які обслуговують дуже складні технічні апарати, стоять 30 відсотків нижче вимаганого вишколу і знання. Деякі речники Пентаґону вдаряють на тривогу з цього приводу і домагаються від Уряду відповідних заходів ля ліквідації цього, на їхню думку, ненормального стану.

БОСТОН І ОКОЛИЦЯ боряться із шкільною проблемою, яка, у зв'язку з рішенням суду про інтеґрацію шкільництва значно поглибилась. У багатьох школах Бостону дійшло до заколотів і бійок між білими і чорними учнями, білі студенти в більшості шкіл бойкотують кляси, у чому їх підтримують повністю батьки і т. зв. батьківські комітети, а також велика частина шоферів шкільних автобусів, які мали б довозити чорних студентів до білих дільниць. Існує також бюджетова, тобто грошова проблема, яка може допровадити до загального страйку учителів, що спричинило б цілковиту катастрофу шкільництва в загальному.

НА ПІДСТАВІ переведених допитів на кемпусах, більшість студентів поділяють думку тих американських громадян, які не братимуть участи в голосуванні у президентських виборах осінню цього року, бо вони уважають, що жадний з кандидатів не відповідає їхнім вимогам і не зможе розв'язати існуючих в ЗСА проблем. Найбільш популярним кандидатом, однак, вони уважають конґресмена Джона Андерсона.. Студенти проявлятимуть більшу активність у стейтових і міських виборах, де вони бажають підтримати тих кандидатів, які направду турбуються студентськими справами.

ВИБУХ БОМБИ біля Об'єднаних Націй поранив чотири особи і спричинив деякі матеріяльні шкоди. Бомба вибухла в автомобілі, приміщеному біля будинку турецької місії до ОН, у якому від сили вибуху вилетіли частинно вікна. Після вибухів в Ню Йорку і Лос Анджелесі, невідома особа потелефонувала до аґентства Ассошіейтед Пресс і заявила, що бомби підклали члени Комітету вірменської справедливости.

У світі

В ТУРЕЧЧИНІ ВІДБУВСЯ загальний перепис населення у неділю, 12-го жовтня. Для успішного переведення перепису влада видала окремі розпорядки з огляду на небезпеку терористичних виступів. Останній перепис населення в Туреччині був у 1975 році і виявив 40,358.000 осіб у Туреччині. Керівники уряду перепису припускають, що за час від останнього перепису число населення зросло на приблизно п'ять мільйонів, отже Туреччина повинна мати тепер 45 мільйонів населення. Перед переписом уряд звільнив з місця домашнього арешту колишнього прем'єра, шефа опозиції та деяких інших провідних політичних діячів.

ЖИДІВСЬКЕ НАСЕЛЕННЯ ПАРИЖУ, Франція, творить бойові групи для охорони перед терористами. Останні напади на жидівські святині, школи й інші осередки викликали широкі протести серед французького населення, а серед жидів — обвинувачення влади у потуранні антисемітським терористам. Погрозу численних жидівських лідерів створити організацію самооборони деякі молоді елементи пробують перевести в життя. Але вони не обмежуються тільки до самооборони, але вже є випадки їхніх аґресивних виступів проти правих елементів, запідозрених в участі, або сприянні нападам на жидів. Між іншим, на одній зі станцій паризького метро жидівська боївка побила двох членів скрайніх правих угруповань. Як подає поліція, побиті, яких відвезено у шпиталь, мабуть, мали на тому місці зустрітися з іншими членами своїх груп, можливо, з метою дальших антисемітських виступів.

ПІВНІЧНОКОРЕЙСЬКИЙ ДИКТАТОР, президент Кім Іль Сунґ, виступив войовничо проти нового, недавно посталого режиму в Південній Кореї. Президент Кім назвав цей режим „фашистським", закликав до його знищення та запропонував насильне об'єднання двох частин Корії. Зокрема звернувся він зі закликом до південнокорейської армії, закликаючи вояків до повстання проти свого уряду. Південна Корея має під зброєю 600,000 армію, вивінувану модерною зброєю, та стаціоновані на її території американські військові частини. Виступ диктатора Північної Корії мав місце саме в часі, коли відбуваються переговори з Південною Кореєю у справі обмеження зброєнь наладнання мирних відносин і співпраці та зближення, а можливо об'єднання обидвох держав в одну загальнонаціональну.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Педагогічна — чи „чорна" рада?

„Виховна" лінія совєтських педагогів, а з тим і міністерства освіти в УССР та совєтської шкільної ієрархії — відома у вільному світі, бож про це, не скриваючись, пише сама совєтська преса. Незаперечний бо факт, що совєтські педагоги клопочуться передусім про те, щоб вирощувати вірні комуністичній партії кадри молодих людей, переємників їхніх ідеалів і спільної мети — загарбати ввесь світ під „покров" комунізму. І навіть, якщо б у когось із совєтських педагогів була інша думка, то в цій „свободолюбній" країні, так як колись за царської Росії, тим більше сьогодні, він висловити її не може, бо тут існує одним-один закон: „Молчать і нє разґаварівать"!

Свідченням цьому може послужити, — пише київська „Молодь України", — вже традиційна велика педагогічна рада, яка відбулася в УССР поміж 22 а 26-им серпня, і участь в якій взяло понад 600,000 „вихователів і наставників юної зміни, передових виробничників, господарських керівників, представників громадськости", працівників Компартії України, Ради Міністрів УССР, перших секретарів і членів обласних, міських і районних комітетів партії, представників Міністерства освіти УССР та інших міністерств — одним словом усіляка партійна кліка.

У доповідях і виступах під час цієї ради наголошувано „питання трудової підготовки і професійної орієнтації учнівської молоді". А відтак, на секційних засіданнях учителів поінформовано про новий навчальний плян, що його переводитимуть у школах. І ось виразна мета цього пляну: „посилити ідейно-політичну та політехнічну спрямованість навчання". Крім цього, на окремих конференціях обговорювано про необхідність повніше „використовувати „виховні можливості" цих нових програм, щоб, йдучи за цією методою, вирощувати в учнях „високі якості, властиві радянській людині — патріотизму та інтернаціоналізму, громадянської активності, непримиренностідобудь-якихпроявівчужоїнам ідеології" притому педагоги повинні покликатися на приклади з життя Леніна, на використання „вагомої" трилогії генерального секретаря ЦК КПСС, голови Президії Верховної Ради СССР Л. І. Брежнєва.

За устійненою традицією понад 21,000 з вищою і середньою освітою перейшла „урочистий і хвилюючий ритуал посвячення їх в учителі". „Новобранцям". — як називає їх газета, — вручено „трудові книжки і пам'ятні подарунки, квіти і накази, і напутнє слово".

Опісля, послідовно йдучи за ініцятивою не будького, а вчителів московських шкіл, які виступили з пропозицією — „ознаменувати XXVI з'їзд КПСС дальшим поліпшенням роботи", під девізою: „Кожного школяра навчати вчитися, жити і працювати по-комуністичному", учителі „республіки гаряче підтримали" цю ініціятиву. Звісно ж бо, хто як не росіяни повинні б... унапрямлювати шлях „молодшому братові", зокрема, якщо тут мова про „укази" з Москви.

Згодом, обговоривши кількома реченнями справи, які в дійсності повинні б були бути на першому місці, ця педагогічна, чи радше назвати б — „чорна" рада педагогів закінчилася „запевненнями" учасників, що вони — „всі свої знання, ввесь жар сердець, віддадуть почесній і нелегкій справі (правда, що нелегкій!) — навчанню і вихованню свідомих і активних будівників комунізму".

Але хоча ця рада закінчилася, однак усі ті „запевнення" і „постанову" педагогів, у яких немає іншого виходу, принесуть свій продукт, притаманний усій совєтській системі, тобто дальше переполікування мозків дітей і молоді, які не тільки „повинні — жити і працювати по-комуністичному", але щобільше — виказувати „гостру непримиренність до будь-яких проявів чужої ідеології".

І коли вглянено в майбутнє, то вирощуватиметься українська молодь там і вирощуватиметься молодь тут. Там, відомо як з нею справлятимуться її „опікуни" і „виховники", хіба трапиться сильніша індивідуальність, яка, ще в якійсь мірі, збереже свою духовість — і як людина, і як син свого народу. А тут, в українців на поселеннях, існує повна можливість, повна свобода навчати і виховувати молодь у цих традиціях, у цій мові та на цих ідеалах, що їм передали з роду в рід їхні предки. Тільки треба хотіти. Тільки треба виповнити цей обов'язок, що на них накладає т.зв. статус „політичної еміґрації". Інакше ця назва, ледве чи виправдує своє існування. Висновок у виду навіть цієї останньої події, педагогічної ради, що відбулася в Україні і яка винесла різні „постанови" — єдиний: дбати по-справжньому про нашу молодь, дбати про те, щоб вона належала до тих упривілейованих молодих людей, місце яких є в українських школах.

П. П.

МОРАЛЬ У ТЕОРІЇ І ПРАКТИЦІ

У „Ню Йорк Таймсі" з 7-го жовтня ц.р., появився цікавий лист одного нюйоркського громадянина під тривожним заголовком „Моральне безсилля Америки", де вказується на парадокси: обурення американського Уряду на нехтування прав людини у Південній Кореї поруч з усіма тими всім нам відомими фактами і явищами, які свідчать про занепад моралі в широких колах американського громадянства та у державній верхівці — із щораз новими скандалами, що заторкують людей на найвищих становищах. Короткий лист у названому керівному нюйоркському щоденнику спонукує до рефлексій на ширшу тему: про мораль у народі і в політиці, про яскраву розбіжність між фразами про мораль та дійсністю, яка глузує з поняття християнської моралі, про можливість шляхів розвитку — в напрямку до морального відродження і переродження чи в напрямку до дальшого декадансу.

Джіммі Картер напевно перейде до історії, як той перший американський Президент, який заявив, що боротьба за права людини є нероздільним чинником американської закордонної політики. І він цього свого твердження ніколи не відкликав. Але, коли Джіммі Картер має труднощі в теперішній передвиборчій кампанії, то в першу чергу, з вини щілини, яка на протязі чотирьох років урядування президента Картера постала між його словами і ділами. Він дуже зручний передвиборчий аґітатор, докоряв у публічній дебаті зі своїм виборчим суперником, тодішнім президентом Джералдом Фордом, що той підписав із СССР договір про обмеження стратегічної зброї (САЛТ І) який некорисний для ЗСА.

Але, ставши Президентом, він продовжував ті переговори з СССР і підписав у Відні САЛТ 2, в якому потвердив принцип „паритету" збройних сил ЗСА і СССР та після урочистого підписання того документу цілувалися публічно із Брежнєвим. Шукаючи голосів — обіцював усім усе — і містам, і кольоровим громадянам, і робітничим спілкам, і жіночим організаціям, і великому промислові і — очевидно — не був всилі дотримати ті обіцянки. Докоряв Фордові за послаблення збройної сили ЗСА, але сам настільки послабив їх у порівнянні із СССР, що оце тепер З'єднані Стейти, донедавна найбільша потуга у світі, мусять безсильно придивлятися іракссько-іранській війні, яка погрожує поширитись на ввесь обшир Перської затоки із загрозою зудару ЗСА з СССР і безсильно вже близько рік придивляються, як релігійні фанатики в Ірані в'язнять 52-ох членів американської амбасади, окупованої підлеглими тамошній владі терористами.

Ось так моральне безсилля Америки йде впарі з її мілітарним безсиллям. Фактом є, що, наслідком обох тих слабостей Америки — впав її міжнародний престиж, погіршилися взаємними зі західніми союзниками (брак солідарности) і навіть залежний від американської протекції малий Ізраїль, всупереч кількакратним порадам і перестерогам збоку Америки, — не йде на поступки у справі широкої автономії для палестинських арабів, самовільно проголошує анексію Східнього Єрусалиму, що належав до Йорданії, та засновує щораз дальші ізраїльські оселі на окупованих землях, — веде політику, що погрожує новою війною ще й на Близькому Сходові.

Проблема моралі в ЗСА, зрештою, дуже дискусійна. Бо фактом є, що по неділях всі святині в ЗСА повні вірних без уваги на їхнє віровизнання. Фактом є, що зголошений у Конгресі Додаток до Конституції щодо рівних прав для жінок (ЕРА) дотепер не міг дістати ратифікації від потрібного числа стейтів, бо є принципові противники клявзулі, що аборти мають вестись на рахунок держави. Фактом є, що зростає на очах консервативний гін, який вимагає гостріших кар для злочинців і який не перестає боротися за привернення молитов у публічних школах. Але покищо ці настрої не перемогли ще тієї масової ліберальної течії, яка довела до „морального безсилля" Америки. Знаючи, що Америка переживала вже різні кризи, включно з такою, як катастрофа у Перл Гарборі і болюча програ у В'єтнамі, і з усіх тих криз вийшла переможно (ще конечно позбутися „в'єтнамського комплексу") — треба вірити, що прийде також таке моральне відродження і переродження Америки, яке приверне їй її ще розмірно недавнє перше місце у світі — як потуга, сильна не тільки своєю зброєю, але й своєю мораллю, — що зникне тероризм і злочинство що вернуться молитви до публічних шкіл і що настане загальне усвідомлення, що комунізм — це джерело всього лиха у світі.

Святослав Караванський

ДРУЖНЯ БЕСІДА

Питання: Чи є марксисти поміж дисидентами? Якщо так — яку ролю можуть вони відограти у будові української держави?

Відповідь: Так, серед дисидентів є марксисти. У цьому немає нічого дивного, бо в СССР людей виховують в умовах тотального засилля марксистської ідеології, і той, хто критично думає, свою критику неґативних явищ починає, будучи переконаний, що марксизм — теорія правильна, тільки практичне її здійснення неправильне. Отож, вони починають вишукувати, де керівники СССР відійшли від „правильного" марксизму.

Самий факт критики совєтської дійсности з уст марксистів є факт позитивний.

Що стосується ролі марксистів у будові майбутньої української держави, то, теоретично кажучи, погляди людини не можуть бути перешкодою, якщо вона стоїть на позиціях української державности.

Але практика свідчить, що дуже часто у марксистів дії розходяться із словами.

Відомо, наприклад, що усім марксистам притаманний інтернаціоналізм.

Я не проти інтернаціоналізму та співпраці народів, тільки ж вони мусять співпрацювати між собою на підставі рівности та взаємоповаги, тобто мусять визнавати і шанувати національні права одне одного, і, насамперед, основне національне право — право на самостійне існування.

Ця умова особливо важлива для поневолених народів. Нації, позбавлені національних прав, дуже чутливо реагують на будь-яку національну дискримінацію. Тому марксисти поневолених народів, котрі заявляють, що вони стоять на позиціях державности, мусять бути гранично тактовні в усіх практичних питаннях, де схрещуються національні та інтернаціональні інтереси, і, розв'язуючи їх, діяти у відповідності із своїми заявами.

У кожного марксиста мають бути збалансовані два нібито суперечливі елементи — національний та інтернаціональний. При правильному співвідношенні цих елементів вони цілком можуть уживатися і співпрацювати. Кожен марксист мусить виявляти свій інтернаціоналізм і свою повагу до інших народів, але ні в якому разі не коштом втрати свого національного обличчя, не коштом своєї національної гідности.

У громадському житті часто багато важить одне слово, один штрих, який визначає співвідношення національного та інтернаціонального елементів у діяльності політичної групи, в тому числі і марксистської.

У ЗСА та Канаді існують комітети оборони політв'язнів. І от дивно: там де комітет керований марксистами, з назви комітету виключено його національну приналежність. Так, у Торонто є Комітет оборони совєтських політв'язнів. Комітет складається виключно з українців, свою діяльність розвиває серед українців, користується фінансовою підтримкою українців, а факт своєї приналежности до українства не засвідчує.

Чому? Невже марксист має приховувати свою національну приналежність, а надто марксист національности, яку шовіністи інших націй не визнають? Чому не називати комітет — Український комітет оборони совєтських політв'язнів? У такій назві було б збалансоване національне з інтернаціональним.

Свій інтернаціоналізм цей комітет виявив уже тим, що оголосив себе оборонцем не тільки українських в'язнів. Це величезний крок у бік інтернаціоналізму, бо ні жидівські, ні польські, ні інші комітети не заявляють про свою готовість боронити в'язнів інших національностей. Хіба цього кроку не досить для виявлення свого інтернаціоналізму?

Чому ж утримуватися від проголошення, хто ж саме виступає, як інтернаціоналіст? Саме тут українцям-марксистам є нагода проголосити — ми українці, але ми інтернаціоналісти. А з теперішньої назви комітету не видно, які саме марксисти поборюють інтернаціоналізм? Литовські? Жидівські? Мадярські? Чи українські? Іншими словами комітет проголошує свій подвійний інтернаціоналізм, перше тим, що бере під захист в'язнів не тільки одної національности, а друге тим, що не відкриває свого національного обличчя. Співвідношення національного та інтернаціонального збалянсовано у бік повного зречення національного. Для чого? Адже така назва комітету ставить під сумнів державницькі позиції його членів.

Якщо у своїй практичній діяльності, навіть у назві своєї політичної групи, марксисти соромляться своєї національної приналежности, підпорядковують національне інтернаціональному, та яка гарантія, що у будові держави такі марксисти не діятимуть так само, що на практиці означатиме підпорядкування національних інтересів інтересам панівної нації?

На мою думку такі марксисти не можуть сприяти будові національної держави.

Якщо ж серед марксистів знайдуться такі, які, заявляючи про свої державницькі позиції, і на ділі діятимуть у дусі своїх заяв, будуть правильно балансувати національні інтереси з інтернаціональними, то такі марксисти зможуть, очевидно, розв'язувати складні питання національних відносин, які неодмінно виникнуть при будові української держави.

Володимир Душник

НАУКА ЗІ СОВЄТСЬКОЇ ЕКСПАНСІЇ

Теперішні передвиборчі опитування характеризують Роналда Реґена як лідера, який міг би скорше почати війну, чим президент Картер. Це мабуть, тому, що Реґен є більш отвертий у своїх дефініціях а президент Картер, навпаки, у своїх виступах, є більше загальниковим та висловлює доволі неоправдані і оптимістичні погляди, як наприклад у справі стану американських збройних сил, що заперечують військові знавці.

На підставі досвіду можна сказати, що неясність та двозначність в інтерпретації голів держав частіше допроваджують до війни, як чіткість і спрецизованість певних політичних потягнень.

Відносно експансивної політики Совєтського Союзу, можна б сподіватися, що Москва може спровокувати війну кожної хвилини. Одначе, наглядно, що покищо Москва не хоче війни, а радше поширює свій вплив і потугу без неї, або бодай без світової війни. Тим більше совєтським верховодам необхідно знати заздалегідь, як поступить Захід у випадку їхньої нової агресії.

Після загарбання Афганістану совєтськими військами Москва, мабуть, переконалася, що цей крок буде мати дуже некорисні наслідки для СССР. От, хоча б Олімпійські Ігрища в Москві, на які Кремль рішучо розраховував, збойкотували, не тільки ЗСА, але ряд інших держав та організацій у західньому світі. Американське ембарго на збіжжя для Совєтського Союзу рівнож було великим ударом для совєтської економії. Але так, як бойкот Олімпіяди і збіжеве ембарґо, хоча були дошкульними — однак не смертельними ударами для СССР.

Усе ж таки, реакція Америки була певною несподіванкою для Політбюра, бо Совєтський Союз напевно не сподівався такої наглої реакції з боку Америки. Бо у 1979 році, совєтський союзник В'єтнам напав на безборонну Камбоджу, масакруючи цивільне населення, без більшої реакції з боку Америки, її союзників і ОН, крім „кивання пальцем" для погрози. Етіопія, довголітній союзник Америки, стала послушним сателітом Москви під багнетами кубинських наємників без слова протесту Америки та її союзників. В Середущій Америці /Карабійське Море/, на острові Ґранада встановлено прокомуністичний уряд, під порогом Америки, але про це американський нарід майже не знав, бо великі американські щоденники не вважали за відповідне подати про цю подію на перших сторінках своїх видань.

На експльозивному Близькому Сході, Південний Ємен став совєтським союзником-сателітом, узброєним від ніг до голови Москвою, готовий кожної хвилі напасти на Савдівську Арабію, американського союзника та доставника нафти, також без більшого та ефективного протесту з боку Америки. Тим же самим, вирішуючи підбій Афганістану, Брежнєв не сподівався гострої реакції з боку Америки, коли після ряду інших совєтських підбоїв чи проникання у різні країни, Вашінґтон не спромігся на жадну протидію. Як також, тим більше, совєтський уряд не міг сподіватися, що Картер зареаґує так гостро в справі Афганістану, гірської країни та овечих отар, країни без ніяких вартісних земних ресурсів, що вже і так була в руках промосковських афганських елементів. Тому міжнародна метушня з приводу Афганістану збентежила совєтських лідерів які можна сподіватися, будуть розважно продумувати над їхньою насатупною инвазією.

Нерішучість Картера — і його заява, що афганська афера вперше відкрила його очі на характер СССР — виявляють його небезпечний спосіб провадження політики, зокрема з таким авантюрницьким противником як є СССР.

Реґен, навпаки, вживає добре окреслених дефініцій у справі життьових інтересів ЗСА, що щонайменше забезпечує уникнення припадкового зудару між ЗСА і СССР.

ТУРЕЦЬКІ ПОЛІЦІЯ І ВІЙСЬКО переводять широку акцію для ліквідації терористичних банд на терені країни. В часі цієї акції різні терористичні банди пробують унеможливити державним чинникам виконування їхніх завдань та не допустити до арештів. Наслідком того постають збройні зудари. Власне такий випадок мав місце в Гакарі, східня Туреччина, де терористи обстрілювали поліцистів. У висліді перестрілки п'ять терористів убито. Дотепер убито понад 25 терористів в інших подібних акціях. Члени військової хунти й турецький уряд заявили, що боротьбу з терористичними групами будуть переводити аж до повної їх ліквідації. Це була одна з основних причин перебрання керівництва в Туреччині військовою хунтою і звільнення дотеперішнього уряду з обов'язків. Хунта пообіцяла, й далі це потверджує, що після наведення ладу в країні і оздоровлення суспільно-громадських, а особливо господарських відносин, вона зарядить загальні парляментарні вибори й передасть владу угрупованням, які здобудуть більшість.

Галя Клим

УКРАЇНСЬКЕ МУЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ

(З життя Українського Музичного Інституту Америки в шкільному році 1979-80)

(2)

До трьох пісень Людкевича, які виконала Кокольська-Мусійчук, акомпаньювала Г. Клим. Дев'ять фортепіянових творів композитора виконали такі учні відділу УМІ в Ірвінґтоні, як: М. Худьо, У. Леґедза, І. Дац, У. Пінковська, Р. Гопалюк, Х. Терлецька і Н. Закаляк. Мґр Р. Савицький, абсольвент УМІ ще з перших років його існування, збагатив програму цього концерту своїм дорогоцінним майном, звукозаписами хорових творів Людкевича і його кантати-симфонії „Кавказ".

Найбільший вклад в концерти Людкевича дала Д. Гординська-Каранович, близька композиторові ще у Львові, яка була також солістом і прелеґентом в програмі концерту, що відбувся в Чікаґо, 1-го грудня м. р., а який влаштував Український Літературний Фонд ім. І. Франка, під патронатом чікаґського УККА.

Наша піяністка Д. Каранович була також солісткою і читала доповідь в концерті Людкевича в Ню Йорку, 3-го травня ц. р., який з ентузіязмом організувала директор нюйоркського відділу УМІ К. Чічка-Андрієнко під фірмою УМІ і хору „Думка" в Ню Йорку. Виконавцями програми були ще такі наші учителі: Р. Венке (скрипкове сольо) і К. Чічка-Андрієнко (форт. супровід). Недавня студентка УМІ О. Гірняк виконувала сольові пісні, співав також вокальний ансамбль при УМІ „Промінь" під дириґуванням Б. Волянської. Про всі ці концерти друкувалися вже своєчасні звідомлення.

Відділ УМІ в Детройті вшанував пам'ять Людкевича учнівським концертом української музики, який відбувся 17-го квітня ц. р. Програму виконували: Т. Сепел, Дж. Орлик, З. Козак, Л. Козак, С. Лішльовс (кл. Л. Сої) та Д. Кальба, Р. Демчук, К. Козак, Д. Феденко, Х. Ляш, М. Дутко, Є. Никифоряк, М. Никифоряк, Л. Кізима і К. Швайкун (кл. М. Тарнавської).

УМІ не тільки концертами вшанував С. Людкевича. Юрій Оранський, директор УМІ у Філядельфії призбирав фотографії з життя і похорону композитора та репродукції з творів скульптури, графіки і малярства, пов'язані з тематикою його творів та сплянував цікавий Вечір, в якому своєю доповіддю представив, як пройшли святкування 100-річчя Людкевича в Україні і на поселенні. Цей Вечір відбувся 15-го червня ц. р. в Льос Анджелесі, Каліфорнія, старанням місцевого Культурного Осередку і Національного Хору „Кобзар". Ряд таких Вечорів розплянований вже в більших українських осередках ЗСА і Канади.

Лідія Шавяк, директор відділу УМІ в Балтіморі часто брала участь в місцевих українських фестивалях уряджуванням виставок українських інструментів, музичних творів, книжок і т. п. У серпні м. р. вона постаралася у такому фестивалі про виставку виключно творів, статтей і фотографій живого ще тоді С. Людкевича та долучувала свої коментарі, головно для неукраїнської публіки.

На прохання управи 28-го Відділу СУА в Нюарку, Г. Клим виготовила обширний реферат про життя і творчість Людкевича і читала його союзянкам 10-го березня ц. р. та доповнила його світлинами з життя і похорону композитора.

У річницю великої втрати

Дня 3-го лютого м. р. відійшла від нас напередодні 50-річчя своєї педагогічної праці в Українськім Інституті ім. Лисенка у Львові та в УМІ в Ню Йорку Меланія Вайлова, яка сповняла ще й вісім років нелегких обов'язків президента цієї ж української музичної школи на поселенні. Її втрату найважче переживали її учні, для яких вона до кінця свого життя, не зважаючи на дуже надірване здоров'я, невтомно працювала.

У річницю її смерти, 3-го лютого ц. р., після поминальних відправ в храмі св. Юра в Ню Йорку, відбулися в приміщенні УМІ жалібні сходини учителів — колеґ Покійної, її учнів і приятелів. У теплих, щирих словах нашої теперішньої президентки УМІ, Таїси Богданської і Оксани Луцької, син якої Марко був учнем М. Байлової, стала наче живою її дрібна постать з усіма скорботами її сірих буднів та з радощами її кращого, музичного світу. Слова доповнила музика Бетговена і Шопена у виконанні Марти Аєрбе і Марти Мачай, останніх найбільше талановитих учениць незабутньої і незаступимої учительки.

Небувала зустріч

Стараннями трьох відділів УМІ в Ню Джерзі (Нюарку, Ірвінґтону і Пассейку), відбулася в Ірвінґтоні, 9-го травня ц. р. зустріч місцевих учителів УМІ, його учнів, їхніх батьків і запрошених гостей із проф. Валеріяном Ревуцьким, знавцем і критиком театрального мистецтва, племінником промінентного українського композитора Левка Ревуцького. На нашу думку, ця зустріч мала виховне значення, і тому звітуємо ширше.

Проф. В. Ревуцький є сином заслуженого українського науковця Дмитра Ревуцького, рідного брата композитора Левка, живе у Ванкувері і є викладачем університету Британської Колюмбії. Два роки тому він довідався про концерт УМІ в Ірвінґтоні, в річницю смерти композитора Левка Ревуцького і надіслав звукозаписом сердечні слова, звернені до наших учнів, виконавців фортепіянових творів його дядька. Це зробило незабутнє враження на них і на всіх приявних на концерті. Особисте знайомство з композитором, твори якого виконується, — це неабияке пережиття і може мати додатні наслідки, відносно більшого зацікавлення чи глибшого сантименту для його музики.

(Продовження буде)

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ...

(Закінчення зі стор. 1)

Виступає з привітанням від Секретаріяту СКВУ Микола Плав'юк, побіч (зліва) предсідник Конгресу д-р Богдан Футей.

Відкриття

XIII Конгрес Українців Америки розпочався в п'ятницю, 10-го жотня, о год. 11:30 до полудня внесенням прапорів громадських, комбатанських та молодечих організацій під командою адвоката В.Дармопрая, відіграниям на фортепіяні американського і українського національних гимнів проф. Зосю Маркович та формальним відкриттям, що його доконав президент УККА проф. д-р Лев Добрянський, коротким вступним словом екзекутивного віцепрезидента в останній однорічній каденції Володимира Мазура і вступною молитвою архиєпископа УПЦеркви Марка, який „єдности, братолюбія і єдиномислія просив у Господа, щоб делегати на переломовій декаді зберігали те, що було створене їхніми попередниками на протязі минулих 40 років".

Після цих вступних формальностей було обрано Президію до якої увійшли: д-р Богдан Футей голова, Павло Дорожинський, мгр Іванна Рожанковська, о. протопресвітер Володимир Базилевський і інж. Микола Семанишин — заступники голови, мгр Орест Щудлюк, інж. Петро Байбак — секретарі і Стефанія Букшована й д-р Михайло Снігурович — члени. До почесної Президії були покликані отці всіх українських церков та релігійних об'єднань, а також Владика Марко, Роман Слободян, Іван Сорока, адв. М[illegible]айло Пізнак та Іван Па[illegible] — основоположник[illegible] УККА, представники С[illegible]ВУ, КУК і СФУЖО. Обрано також трьох правників — д-ра Івана Флиса, д-ра Аскольда Лозинського і мгр Дору Рак — на інтерпретаторів статуту і правильника Робертса. Листу Президії запропонував пор. Лев Футала і ця листа отримала велику більшість голосів. Другу листу поставив був д-р Роман Барановський з д-ром Романом Дражньовським на чолі, але вона перепала в голосуванні. За першою листою голосувало 345, а за другою 72 делегатів.

Слово привітання від Відділу УККА у Філядельфії, який був господарем Конгресу, сказав його голова проф. д-р Петро Стерчо, згадуючи зокрема про перший і другий Конгреси, які проходили тоді під гострими пропагандивними нападами ворогів, як це зрештою діється сьогодні. Промовець, подібно як Владика Марко, закликав учасників провести Конгрес „в дусі злагоди і любови".

Предсідник Конгресу привітав присутніх на залі д-р Ніну і Святослава Караванських, яких делегати вітали бурхливими довготриваючими оплесками.

Над пропонованим правильником, текст якого був врученний делегатам цього ранку при реєстрації, вив'язалася дискусія відносно тайного голосування. Пропонований правильник давав право президії вирішувати про те, над якою справою можна буде провести тайне голосування. Делегати Конгресу відкинули більшістю голосів (210-171) пропозицію поправки, яка давала б право не менше як 26 делегатам вимагати тайне голосування.

Після прийняття правильника без змін, Президія проголосила склад Номінаційної комісії, до якої входили: Володимир Сохан — УНС, д-р М.Чаповський — УБС, д-р Ярослав Бернадин — „Провидіння", Володимир Мазур — УНП, пор. Лев Футала — ООЧСУ д-р Богдан Шебунчак — ОДВУ, Люба Сілецька — ОЖ ОЧСУ, д-р Аскольд Лозинський — Студентські і молодечі організації при УККА, проф. д-р Петро Стерчо — УККА Філя., д-р Мирослав Харкевич — УККА Чікаго, проф. Василь Калинович — НТШ, проф. Василь Омельченко — УВАН, Христина Навроцька — СУА, Стефанія Букшована — Товариство прихильників УНРади, мгр Я.Савка - Гетьманська організація, Євген Стахів — АУА, д-р Іван Скальчук — ЗУДАК, інж. Дмитро Григорчук — ЦУКА та інж. Михайло Шпонтак — УККА Ню Йорк.

Проголошено також склад Статутової комісії, яка ствердила, що жадна із складових організацій не внесла у призначеному реченці прохання про зміни. Затверджено працюючі вже раніше, або обрано нові комісії, а саме: дослідів сучасного положення в Україні (голова проф. д-р Б. Гнатюк); Резолюційну (д-р В.Душник); шкільних справ у КВОР-у (д-р Р.Дражньовський); фінансову (мгр У.Дячук); економічну (інж. Д.Григорчук); молоді і студенства (д-р А.Лозинський) бенкетову (д-р І.Скальчук); професіоналістів (інж. М. Борецький); внутрішньої діяльности і організаційних справ (інж. М.Семанишин); зовнішних справ (інж. Б.Федорак); науки і культури (проф. д-р В.Омельченко); верифікаційну (мгр І. Базарко); голокосту (д-р П. Мірчук). Всі згадані комісії відбували свої сесії в суботу цілий день, за виїмком трьохгодинної перерви на маніфестацію, яка успішно відбулася на Індепенденс Молл з участю старших і молоді.

Доповнення до звітів і дискусія

У п'ятницю, після полуденка, президент УККА проф. Л.Добрянський розпочав своє доповнення до звітів, які були видруковані книжкою й роздані усім учасникам Конгресу, з підкресленням того великого успіху, який осягнув УККА між XII і XIII Конгресом, тобто комплетного об'єднання усіх українських організацій у рамках УККА.Опісля перейшов він до тих здобутків, які крім цього УККА у своїй діяльності осягнув.

Доповідач пригадав, що одинокий закон у вільному світі про визволення поневолених народів — це закон про Тиждень Поневолених Націй в ЗСА. І цього свідома Москва, що так виразно видно з її нападів на УККА.

Д-р Добрянський також наголосив конечність відзначування роковин проголошення незалежности України в дні 22-го січня. Ствердженням, що світовий мир і відхилення війни можливі тільки після розпаду російської імперії, як і усунення найбільшої загрози атомової війни — закінчив президент УККА своє доповнення до друкованого звіту.

Після нього доповнила свій звіт касир УККА Уляна Дячук. Вона доповнила деякі цифри й подала загальний характер та аналізу національного датку. За останню каденцію вплинуло до УККА біля 625,000 долярів. Це є єдина фінансова база цієї установи і її діяльности. І тому можна з повним правом сказати, що українська громада виявила зрозуміння до загальних потреб УККА і забезпечує йому можливість вести працю для загальної української справи.

Володимир Мазур, екзекутивний віцепрезидент в останньому, четвертому році минулої каденції подав різні дані про слабі місця та про здобутки УККА в тому часі. Він поінформував про створення нових осередків, з яких деякі дуже міцні, в Голливуді на Фльориді, Сан Дієго в Каліфорнії, в Атланті, Джорджія, та в інших містах. Але великим недоліком є брак організаційного зв'язку між централею і Відділами і той недолік в новій каденції слід усунути.

Д-р Аскольд Лозинський доповнив свій писемний звіт характеристикою деяких зовнішних маніфестацій та найважливішій проблемі: вихованню молоді й доросту як майбутньої зміни.

Голова Шкільної Ради при УККА д-р Роман Дражньовський порушив найболючіші питання діяльности на цьому відтинку. Він підкреслив той позитивний факт, що українознавче шкільництво, яке щорічно падало числом своїх учнів, в останніх двох роках, тут і там виказує зріст. Але для посилення тієї тенденції треба наладнати ще цілий ряд справ: піднесення кваліфікації учительського складу, усучаснення підручників і метод навчання, притягнення до співпраці молодих учительських сил, випускників американських шкіл тощо.

Останнім доповняв свій звіт д-р Михайло Снігурович. На базі інформацій про діяльність осередків, в першу чергу в стейтах Нової Англії, він поробив різні аналітичні висновки, на яких можна будувати конкретні напрямні праці.

Звітом голови Контрольної комісії І. Винника і голови Товариського Суду Романа Гуглевича закінчено звітування. Голова Контрольної комісії зголосив внесок уділення абсолюторії уступаючим органам УККА, який він внесе формально у відповідній точці програми.

Д-р Роман Барановський відчитав своєрідне експозе, вказуючи на те, що перед Конгресом була загальна тиша в пресі, не було публічних виступів, щойно на декілька днів перед відкриттям Конгресу появилися серйозніші статті. Всі вони були сповнені турботою та критичною аналізою нашого положення.

Він закінчив рядом пропозицій, серед яких є: перевірити організаційну структуру системи УККА, подбати про відповідних людей на провідних постах, збільшити співпрацю з церквами, шукати дороги до тих, що поза системою УККА і не беруть участи в українському громадському житті.

До запитів і дискусії зголосилось понад 40 делегатів, а їх час обмежено до трьох хвилин.

Проф. М. Цяпка видвигнув потребу усучаснення статуту, більше уваги й підтримки Шкільній Раді та підкреслив, що навіть у церквах помітний спад присутніх у Богослуженнях.

М.Ценко підкреслив, що на цей рік припадає 40-річчя УККА, але минулого року громада призабула 30-річчя УНФонду. Всі пляни будуть недомагати виконанням, якщо не буде кращих і більших засобів для їхнього переведення в життя. Він подав деякі заходи, які можуть видатно допомогти у збільшенні впливів до УККА.

Роман Борковський вказав, що три ділянки в праці УККА виявлялися задовільно. Ними були: діяльність проф. Л. Добрянського у Вашінгтоні, видавання „Українського Квартальника", праця адміністративного директора УККА. Але не дописала Екзекутива, яка не зуміла поширити людської бази УККА, не зміцнила участи в широких громадських акціях, які ініціював або переводив УККА.

Юрій Нагорний ще раз порушив справу партократії і ген. П. Григоренка та висловив своє негодування з приводу того, що генерала не запрошено на цей Конгрес у характері почесного гостя. Накінець дискутант висловив своє застереження до концепції проф. Добрянського в тому, де він в однаковій мірі засуджує і поборює російську як і китайську сучасні системи.

Роман Ільницький також висловив подив для непогасної активности проф. Добрянського, хоч не завжди погоджується з його поглядами. А головно в підході до китайської проблеми та до неправильної оцінки ролі ген. Григоренка. Дискутант закінчив свої думки сконстатуванням, що еволюційні засоби боротьби, як і революційні є органічними, виникаючи від різних життєвих умов і потреб.

Роман Шраменко висловив своє негодування з приводу того, що демократична більшість, про яку говорив у своєму доповненні до звіту останній екзекутивний віцепрезидент В. Мазур, наробила демократичних клопотів. Зрізничкування поглядів в УККА є одним з підставових елементів його сили.

Степан Віхар пригадав, що він буває на Конгресах УККА від 1940 року.Він заявив,що хоч не володіє українською мовою плавно,але буде говорити українською мовою.Віхар,який бачить зло у двоподілі на терені Детройту,заявив,що перед виборами Централя зігнорувала прохання його Відділу дати інструкції перед Конвенцією Республіканської партії,та звернув увагу на невідрадне явище ігнорування тут народжених українців.

Б. Шебунчак сказав, що УККА мав у минулому один позитив і один негатив. Ними були: позитив — консолідація, негатив — резолюція у справі ген. Григоренка, яка розбила громаду. Він уважає, що такі справи не слід видвигати на форумі УККА.

Л. Самокішин поставила запит до І. Білинського, чи були запрошені й інші дисиденти крім подружжя Караванських, а якщо так, то чому вони не прибули.

Д-р Антін Жуковський підкреслив позитиви праці УККА, але засудив негативи, а головний з них, на його думку, це допущення до роздору в нашій громаді.

Під час сесії молоді. Промовляє Ігор Мірчук.

Він вимагав підтримки для Закордонного Представництва УГГрупи та застерігся проти того, що проф. Л. Добрянський не відвідав обидвох Відділів УККА, коли був у Детройті.

Євген Стахів відчитав заяву демократичної коаліції, в якій з'ясовано її становище в питаннях, які були предметом обговорення.

Д-р Наталія Пазуняк поставила запит, чому не допущено представниці УЗХ до Номінаційної комісії та підкреслила потребу консеквентного переводження принципу двомовности у шкільництві.

Дзвінка Швед запитала, чому УККА зовсім не проявив ніякої ініціятиви в справі суду над Володимиром Осідачем у Філядельфії, тим більше коли цей суд деякі чиники, а зокрема деякі органи преси, використовують для протиукраїнської нагінки.

Олекса Калинник підкреслив, що загальна українська справа вища від справи ген. Григоренка і тому її в ніякому разі не можна підпорядковувати одній особі. Його дивує постава тих людей, які заяву в справі ген. Григоренка вважають за підстави у своєму поступуванні.

Дарія Степаняк висловилася проти того, що на Конгресі, де є стільки важливих справ, які матимуть вплив на цілість нашого життя і від якого залежить у великій мірі наша діяльність на терені цієї країни, дехто видвигає таку дрібну справу, як справа ген. Григоренка. Він має право на свою опінію, але не може говорити в імені всіх українців.

Марта Степаняк-Кокольська питає, чи і які заходи поробили органи УККА в ОН, щоб використати існуючі можливості.

Олександер Блашків висловив своє стурбування, що в обличчі таких важливих подій, як теперішні, демократична коаліція, а зокрема Асоціяція займається такими дрібними справами й такими недемократичними засобами.

Крім цього забирали голос Дора Рак, Маруся Бек, Богдан Гасюк, Степан Селешко, О. Глущик, Петро Ґенгало, Михайло Белендюк, Евген Перейма, Володимир Хом'як, Богдан Безкоровайний, Степан Куропась, Володимир Яців, д-р А. Нагірняк, Роман Данилюк, Ілярій Поліщук, Омелян Суховерський, Петро Стерчо, Іванна Рожанковська, Марія Савчак, д-р Богдан Цимбалістий, Андрій Прятка, Теодор Царик, д-р Іван Флис, І. Фриз, Юрій Солтис, Богдан Мороз, Мирослав Футала та інші. Справа ген. Григоренка домінувала в дискусії. На запити звітодавці дали короткі відповіді.

Футей зарядив перерву й Номінаційна комісія, в якій також брав участь д-р Добрянський, пішла на нараду. Після перерви аж до повороту Номінаційної комісії складали звіти деякі конгресові комісії, які подали інформації про свою працю та про висновки й пропозиції для Резолюційної комісії.

Коли повернулася з нарад Номінаційна комісія, предсідник дав слово її голові Л. Футалі, який подав до відома, що два союзи — Провидіння і УНП — зреклися з участи в ротації, але щоб піти на компроміс Номінаційна комісія прийняла внесок д-ра Добрянського: два перші роки екзекутивним віцепрезидентом буде представник ООЧСУ І. Білинський, а два другі роки згідно з усталеним принципом ротації будуть поділені між представником УНС і УБС. Після пропозиції Л. Футали забрав слово І. Флис і заявив, що ротаційна система була встановлена тільки для голів братських союзів і УНС від того принципу не може відступити. У дальшому д-р І. Флис заявив, що він не має ніяких застережень проти резигнації двох союзів з ролі ротаційного віцепрезидента протягом одного року, але він уважає, що в такому разі ціла каденція чотири роки має бути поділена між УНС і УБС, які погоджуються брати участь у ротації по два роки.

Голова Номінаційної комісії заявив,що така розв'язка для неї неприємлива. Б. Шебунчак заявив в імені ОДВУ і споріднених організацій, що ті організації, в імені яких він виступає, згідні на розв'язку, запропоновану Номінаційною комісією, якщо два роки, з яких зрезигнували два союзи — Провидіння і УНП — будуть поділені порівну між ООЧСУ, ОДВУ, УНС і УБС. А крім цього він не бачить можливости переводити вибори, бо листа через зречення неповна.

Голова Номінаційної комісії відкинув пропозицію Б. Шебунчака та запропонував голосування. Він додав, що Номінаційна комісія вже раніше зложила пропозицію президії Конгресу, щоб Конгрес прийняв листу кандидатів у первісному стані, та дозволив органам УККА докооптувати членів на опорожнені місця.

Предсідник перейшов до голосування. Ще перед голосуванням він повідомив, що його заступник Павло Дорожинський зрезигнував зі свого посту заступника предсідника й покинув залю. Перед голосуванням в часі і після нього члени делегацій, які зложили заяви про опущення нарад, виходили зі залі, а представники місцевого ОДВУ забрали свої прапори. Проголошену кандидатуру проф. Л. Добрянського прийнято усіма учасниками з вийнятком чотирьох голосів. З огляду на опущення залі частиною тих, які не погоджувалися з пропозицією Номінаційної комісії, присутні великою більшістю голосів прийняли її.

Також в рамках XIII Конгресу відбулись: конференція Асоціяції практикуючих адвокатів і конгрес мирян УПКЦеркви. На комісіях дослідів сучасного положення в Україні де доповідали ред. О.Зінкевич, проф. д-р К.Савчук, д-р Н.Строката-Караванська і ред. Я.Гайвас, були порушені преважливі питання боротьби українського народу за свободу та наступу режиму на українство там і тут на поселеннях.

На інших поверхах відбувались виставки: Пласту[illegible] моттом „Пізнай батьківщину своїх батьків" з різними експонатами зладженими пластовою молоддю. Про виставку інформували представників преси і гостей Ірена Куровицька і Марія Мотиль. У цій же кімнаті зараз поруч відбувались виставки Українського Музею і Еміля Анціса, новоприбулого фотографа з України.

У неділю по полудні, після голосування над вибором керівних органів УККА, продовжувалось звітування комісії.

Відтак І. Білинський відчитав текст загальних резолюцій і подав пропозицію щоб Конгрес доручив Резолюційній комісії, з включенням інших резолюцій, їх остаточно оформити. Предсідник подав його пропозицію під голосування і не мале число делегатів, які ще залишились на залі схвалили її.

На пропозицію Л.Футали мгр І. Базарко не відчитав своєї доповіді, але погодився розіслати її до преси.

Накінець новообраний екзекутивний віцепрезидент І. Білинський зложив свою коротку заяву, дякуючи за вибір.

Предсідник Футей, ствердивши, що програма XIII Конгресу повністю вичерпана,подякував усім за їхню активну участь і вибачився, якщо він декого „вразив". Але це не було в його намірі. В год. 4.30 він закрив XIII Конгрес, а присутні ще делегати відспіванням гимну „Ще не вмерла..." закінчили його.

Дисидент Щаранський побився

Лондон, Англія. — На підставі інфомацій від родини політв'язня Анатолія Б. Щаранського та інформацій з інших джерел, які дійшли до Лондону, наслідком падіння,обставини якого зовсім невідомі, Щаранський перебуває в шпиталі концентраційного табору Чистополь, розташованого коло 800 кілометрів на схід від Москви. Матері його заборонено відвідати сина в реченці, передбаченім законом.

Щаранського засуджено в березні 1977 року на 13 років в'язниці й концентраційного табору за злочин шпигунства в користь ЗСА, якого він ніколи не поповнив. Зустрічі з політичними представниками Заходу та зі журналістами КҐБ скваліфікував, як шпигунство, а суд,очевидно, засудив його за те, відкидаючи всякі докази його невинности. Конкретних випадків того шпигунства ані прокуратор, ані суд не подали, а обмежилися до загального твердження, не зважаючи на те, що президент ЗСА Джіммі Картер офіційно і формально заявив, що Щаранський ні з ким з американців, що працює в такому характері, не співпрацював, ніяких стосунків не мав і не зустрічався.

Суворий присуд, винесений проти Щаранського, як це передавано з Москви, мав на меті покарати його за тверду й рішучу поставу в обороні свого права виїхати за кордон та інших громадських прав; за відмову служити тайним співробітником і провокатором КГБ та послужити пострахом для інших. Жінку Щаранського Авіталь „видворено" за кордон і вона тепер перебуває й працює в Ізраїлі. Вона веде активну оборону й організує намагання вирвати свого чоловіка з большевицької тюрьми. В цій цілі вона відбуває часті поїздки по світі.

У Нюарку— Ірвінґтоні відбудеться маніфестація

Нюарк-Ірвінгтон, Н. Дж. — Відділ УККА в Нюарку-Ірвінгтоні, у порозумінні з Координаційною Радою стейту Ню Джерзі, влаштовує тут маніфестацію в обороні Юрія Шухевича та інших українських дисидентів і політичних в'язнів.

Маніфестація розпічнеться в суботу, 18-го жовтня ц.р., в 2-ій годині по полудні спільною молитвою в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя, при Сенфорд вулиці, звідки похід вирушить до міської ратуші в Ірвінгтоні, де виступатимуть представники міського уряду, сенатори і конгресмени. Промову українською мовою виголосить недавноприбула з України, колишній політв'язень, д-р Ніна Строката-Караванська. Будуть прийняті відповідні резолюції. Заповідається багаточисленна участь в маніфестації українських громад з усього стейту Ню Джерзі.

Підготовою маніфестації, першої такого роду на згаданому терені, займається Маніфестаційний комітет, який очолив інж. Микола Семанишин, голова Координаційної Ради УККА.

У Дженкінтавні відбудеться виставка праць І. Твердохліб

Дженкінтавн, Па. — У суботу, 18-го жовтня ц.р., в год. 7-ій вечора, тут у виставковій залі Василіянської бібліотеки, Студійний Осередок Української Культури при Менорі влаштовує виставку мисткині Ірини Банах-Твердохліб, знаного ілюстратора дитячих казок у декількох виданнях та студентки Рочестерського Інституту Технології, де вона вивчає кераміку, шовкодрук і малювання портретів. Мисткиня теж працює над емалю, батікомі вибійками. Її картини теж появлялися на різдвяних картках. Вона належить до двох місцевих клюбів — Мистецького Клюбу Айрондеквой і підміської рочестерської мистецької групи; беручи участь у їхніх виставках, одержала кілька нагород.

Виставку І. Твердохліб відкриє проф. Петро Мегик. Вона триватиме до 26-го жовтня і її можна буде оглядати в суботи від 10-ої до 1-ої год. по полудні, а в неділі від 2-ої до 6-ої вечора.

У суботу, 25-го жовтня, від 10-ої до 1-ої по полудні відбудеться показ виробу вибійок, що його переведе мисткиня, у якої великий досвід у вибиванні взорів на тканинах. Зацікавлені у вивченні цієї ділянки українського народного мистецтва можуть зголошуватись на таке число: 885-2360. Даток за побирання цього навчання — 3 доляри; його призначено на потреби Студійного Осередку.

ПІЯНІСТКА І. ПЕЛЕХ ВИСТУПИТЬ НА РАДІОСТАНЦІЇ

Філядельфія, Па. — Піяністка Ірина Пелех, яка закінчила музичні студії дипломом магістра, та стипендистка Онтарійської мистецької ради на додаткові виклади видатного професора Леона Флайшера в Пібаді консерваторії, виступить у середу, 15-го жовтня ц.р., в год. 8:05 вечора, тут на радіостанції WFLN-FM 95.7 під час програми, що її передаватиме музична школа при Темпл університеті. У програмі концерту піяністки - соната Бетговена ес-дур, оп.81а „Les Adieux". І. Пелех уже виступала на цій самій радіостанції, виконуючи Шопена „Першу баляду оп. 23 в г-моль". Ці обидва твори були частиною її магістерського речиталю в квітні ц.р.

Д-р З. Бжезінскі...

(Закінчення зі стор. 1)

Надання Шевченківських Нагород Волі трьом заслуженим громадянам: проф. О. Оглоблинові, Романові Слободянові і Іванові Сороці. Стоять (зліва) проф. П. Стерчо, проф. Л. Добрянський, проф. В. Омельченко, мгр У. Дячук, В. Мазур і д-р Ю. Куляс.

відчитав д-р Ю. Куляс, які надійшли від Блаженнішого Мстислава, Митрополита УПЦ в ЗСА, Президії КУК, сенаторів Річарда Швайкера, Чарлса Персі, Джейкоба Джевітса, Беррі Ґолдвотера, конгресмена Едварда Дервінского та інших.

Кінцеву молитву проказав о. протопресвітер Степан Біляк, дякуючи Господеві за успішний бенкет і просячи Його про благословення і в дальших нарадах, які, як відомо, продовжувались ще в неділю.

ВІСТІ ФУНДАЦІЇ УВУ

UKRAINIAN FREE UNIVERSITY FOUNDATION, INC.
203 Second Avenue ■ New York, N.Y. 10003

1980 ЖОВТЕНЬ 1980

НАШЕ ЗАВДАННЯ

Може когось здивує поява нашої "сторінки" я "Свободі. Кому вона потрібна — скаже він — адже нікому не хочеться читати спеціяльних сторінок? Та й чого фундація УВУ займається пресовою справою, та ж її завдання не в журналістиці, а в фінансах, чи не так?

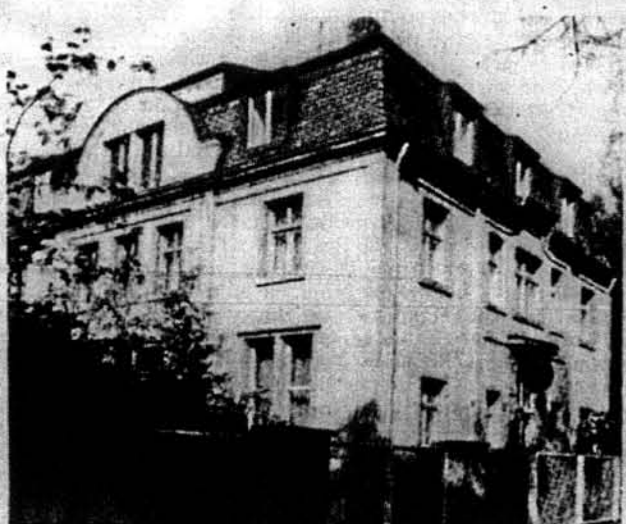
Отже власне — не так. Люди що згуртувалися навколо фундації Українського Вільного Університету на американському континенті, це ті, яким на серці лежить добро, тривання й успіх вільної української науки в діяспорі, зокрема — її найпершого вогнища — УВУ. І, доцінюючи потребу нашої фінансової допомоги для цієї нашої преважливої інституції, ми не забуваємо, що ще важливішим нашим завданням є: ширити правду про наш Університет не тільки серед чужинців, але й передусім серед нас самих, розказати про минулі й теперішні успіхи, перебороти еміґрантську зневіру й гіркий цинізм, що нераз вкорінюються посеред нас.

Бо, ніде правди діти, багато з нас із незрозумілим упередженням ставиться до нашої скитальської "Альма Матер". Ми з пошаною відносимося лиш до всіх чужинецьких наукових інституцій, хоч відомо, що далеко не всі вони однаково добрі. Ми шануємо їх — бо вони багаті й... чужі, ми поважаємо їх за їх розлогі псевдо-готичні будинки, спортові майдани й "кемпуси", за блискучі пропаґандивні проспекти з різнокольоровими ілюстраціями. А про те, що в університетах деяких (як видно з високошкільних опитів) більшість студентів не знає навіть історії й ґеографії власної країни, що деякі ґрадуанти так і кінчать високі школи півграмотними, що стипендії й дипломи даються тим, хто добре грають у кошиківку чи футбол — про те ми й не згадуємо.

Правда, нам імпонує також факт, що сотні українських професорів здобули навчальні пости в американських і канадських високих школах, в університетах не фіктивних, а справжніх, добрих, навіть у тих із "Айві ліґ". Але ми й не думаємо про те, що більшість отих успішних молодих українських учених основи власного знання здобула власне в УВУ — в тій нами погорджуваній, "несеріозній" установі, що її бюджет смішно малий, що в неї до недавна не було навіть власного будинку, а тулилася вона в комірному, в баварських школах.

"Чуже хвалите, свого не знаєте" — казала стара польська пословиця. Ми тішимося гордо — і слушно — з кожної наукової української катедри, здобутої в якому-небудь американському чи канадському університеті, навіть коли при катедрі цій навчається лиш жмінка студентів і не ведеться ніяка науково-дослідна чи видавнича праця. Але про велетенську працю, пророблену нашим Вільним Університетом за шість десятків літ, з його довжелезним списком наукових публікацій, з незліченними міжнародніми науковими конференціями й зустрічами, з людським продуктом — сотнями висококваліфікованих молодих науковців — ми не знаємо й знати не хочемо.

І от, власне, для цих "невірних Хомів" українських ми хочемо друкувати нашу "сторінку". Ми хочемо подавати в ній не пропаґанду, а факти. Факти з минулої й теперішньої праці української наукової установи на чужині. Адже само безперебійне існування цієї установи на протязі майже шістдесятьох літ, на терені трьох чужинецьких столиць, в умовах еміґрантських злиднів, війни, режимних і політичних перемін — це доказ величезної ідейности й завзяття творців і носіїв нашої національно-наукової ідеї. Це унікальне наукове явище є також свідоцтвом виняткової снаги нашого, українського духа — адже всіх тих професорів і ректорів і деканів, які в злиднях творили й продовжували українську науку на

Будинок УВУ в Мюнхені

чужині, і студентів, які приїздили з далеких заморських країн і вчилися й жили не в розкішних "кемпусах", а в скромних еміґрантських гуртожитках — всіх їх єднало й підтримувало лиш одно — їх патріотизм і любов до наукової правди рідної, не спотвореної окупантом, не подиктованої чужинецьким інтересом. Патріотизм і наука були тут у цілковитій гармонії, це очевидне, бо кожна нація сама тільки найкраще знає й вивчає власне минуле, власну природу й багатство й культуру. Це зрозуміле кожному, навіть у відношенні до країн і рас без майже ніякої культурної й наукової традиції — до новопосталих африканських і океанських держав із їхніми новоствореними високими школами. Лиш нас одних примушували й частково примусили вірити, що ми самі собі ради не дамо, без допомоги того чи іншого "старшого брата", без того, щоб прислухатися покірно, що "німець скаже". (Шевченків "німець" звичайно, це не якийсь один тільки специфічний феномен, а поняття загальне й відноситься до кожного чужинецького "незаперечного" наукового авторитету.)

Першою й досі найуспішнішою спробою вирватись з-під цієї наукової "курателі" чужинців, спробою самотужки шукати, встановляти й світові проголошувати справжню, несфальшовану наукову правду про Україну — був Український Вільний Університет у Відні, Празі й Мюнхені. Він постав і діяв в осередках старої, високої европейської наукової культури, він вільно користувався здобутками цієї культури, але він ішов власним, самобутнім українським шляхом. І з цієї правильної постави його виводяться успіхи УВУ, не лиш серед нашої власної наукової еліти, але й на широкому европейському форумі. Вимогливі европейські міністерства освіти — празьке й мюнхенське — признали нашому Університетові повні наукові й габілітаційні права. Німецькі й французькі університети співпрацюють із ним, як рівні з рівним, у наукових конференціях. От, погляньмо лиш на дві недавні публікації УВУ про дві наукові зустрічі, що їх наш Університет відбув із найстарішим університетом Европи — паризькою Сорбоною. Конференції велись французькою мовою, на українські культурні теми — про Сковороду й Івана Франка. Доповіді читали українці і французи. І, зокрема у вступних статтях французьких авторів, ми можемо вичути глибокий подив для УВУ і для української вільної науки на чужині.

Ми хотіли б, щоб наша "сторінка" хоч невеликою мірою спричинилася до того, щоб і серед широкої громади наших земляків в Америці поширити знання про працю, успіхи й потреби УВУ — і заслужений подив для цієї інституції.

Серед плеяди видатних українських учених, що на протязі Празького й Мюнхенського періодів гуртувалися навколо Українського Вільного Університету, окреме місце займає проф. др. Олександер Кульчицький, колишній ректор і декан УВУ, Голова Університетської Делеґатури на Францію й довголітній Голова КОДУС-у. Він — наш сучасник, багато з нас стрічало й знало його і нам важко повірити, що ця знайома нам, елеґантна виглядом, блискуча інтелектом і стилем людина відійшла від нас — у квітні 1980-го року Божого, на 86 році власного життя.

Проф. Кульчицький, такий, яким ми знали його, мав особливий і рідкий талант: бувши великим мислителем, не ізолюватися у власній великості, а навпаки — притягати й чарувати довкілля — студентів, українських науковців, навіть чужинців, поміж якими він — поміж французами, німцями, поляками — мав чимало добрих приятелів і шанувальників.

Він був представником мало розвиненої в нас наукової ділянки — психології й соціо-психології, в цій ділянці він створив деякі цікаві, нові теорії й написав безліч статтей, розвідок і наукових праць українською й чужими мовами — щоб згадати тільки дві недавні з них, французькою мовою: "Skovoroda - philosoph de la conaissance de soi-meme et precurseur du personalisme" і "Lesdimensions philosophico-anthropologiques du poeme 'Moise' d' I. Franko". Обидві ці праці були вміщені в франкомовних збірниках у честь Г. Сковороди й І. Франка, виданих УВУ й паризькою Новою Сорбоною, у 1976-1977 рр.

Але ж, як сказано, проф. О. Кульчицький не лиш навчав, а й чарував власне довкілля. Це й пояснює ті глибоко відчуті, а то й болючі відгуки, якими зустріли його смерть і похорон його співробітники й колишні студенти. Софія Наумович назвала його "Людиною з великої букви", Остап Тарнавський — "великим европейцем". Хтось ще порівняв смерть покійного професора до смерти Сократової — хоч ніхто не подав отруї покійному Олександрові Кульчицькому; та й йому доводилося зазнати гірких прикрощів від заздрих, і духом малих земляків.

Ми, що гуртуємося навколо ідеї УВУ і його фундації, з особливою пошаною клонимо голови перед пам'яттю покійного великого вченого. Ми можемо бути горді з того, що власне з ініціятиви нашої фундації було створено в пам'ять покійного Професора "Постійний стипендійний фонд" його імени, як тривкий, нерукотворний пам'ятник.

ХРОНІКА УВУ

І. Видання й наукові конференції Університету

В минулому академічному році УВУ опублікував 13 різних наукових видань українською й чужими мовами.

В тому році на форумі міжнародньо-наукових зв'язків УВУ відбув 14 наукових конференцій спільно з різними університетами Европи.

В днях від 26 грудня 1979 до 5 січня 1980 УВУ вже четвертий раз улаштував міжріздвяні курси українознавства в Маквілері, Франція.

В січні 1980 відбувся третій з черги літній курс українознавства в Мельбурнському Університеті в Австралії, заходом австралійської Фундації українознавчих Студій і під патронатом УВУ, з ініціятиви проф. Я. Рудницького.

25 січня 1980 з ініціятиви УВУ і Католицького Університету в Парижі відбулася екуменічна конференція з участю понад 100 осіб, в тому й видатних представників чужого релігійного світу.

28-30 березня 1980 ректор УВУ В. Янів узяв участь у симпозіюмі на тему "Боротьба за право людини в Східній Европі" в столиці Західньої Німеччини — Бонні.

В місяцях квітні і травні ректор Янів із дружиною відвідали українські поселення в Австралії, з ініціятиви єпископа УКЦ І. Прашка й на запрошення Союзу Українських Організацій Австралії.

II. Наукова і громадська діяльність професорів і випускників УВУ

27 липня 1979 на пластовій оселі в Іст Четґемі вибрано вдруге проф. УВУ Ю. Старосольського Начальним Пластуном.

Літом 1979 року три професори УВУ — Б. Левицький, Б. Боцюрків і П. Потічний — на запрошення китайського (пекінського) Уряду відбули тритижневу поїздку по Китаї, відвідавши китайські наукові установи.

20-24 серпня 1979 проф. УВУ Б. Левицький як учасник літнього семинаря УВАН у Лексінґтоні (Н.Й.) зачитав низку доповідей на тему: "Політична й економічна історія УССР у рр. 1945-1979".

10 листопада 1979 проф. УВУ І. Каменецького обрано Головою Українсько-Американської Асоціяції Університетських Професорів.

22 жовтня доктор і викладач УВУ В. Косик захистив успішно на паризькій Сорбоні докторську дисертацію на тему "Політика Франції щодо України — березень 1917 — лютий 1919 рр."

8 грудня в ньюйоркському готелі Рузвелт українська громада вшанувала ювілей Голови УККА й почесного доктора УВУ Л. Добрянського.

28 січня 1980 д-р УВУ М. Марунчак у рямках "Українського тижня" у Вінніпеґу зачитав доповідь на тему "75-ліття української книги у Вінніпеґу".

27-29 грудня 1979 українські науковці взяли участь у річній конференції Американської Асоціяції Викладачів Слов'янських Мов. Всі вони — крім двох, проф. Славутича й Смирнова — це випускники й професори УВУ.

16 березня 1980 в склад президії УВАН у Канаді увійшли випускники й професори УВУ: І. Тарнавецька, М. Марунчак, А. Качор і П. Потічний.

21-22 березня 1980 професори УВУ М. Степаненко, І. Каменецький і Г. Семенюк читали доповіді на українські теми під час 84-ої сесії Мічіґенської Академії Наук.

26-27 квітня 1980 у науковій конференції УВАН для вшанування 100-річчя В. Винниченка взяли участь такі професори й доктори УВУ: проф. Ю. Шевельов (Голова УВАН у ЗСА), Г. Лужницький, проф. Л. Рудницький, проф. В. Омельченко.

24 травня 1980 у Нью-Йорку відбулися XI загальні збори НТШ в ЗСА. Голова (проф. Я. Падох) і більшість членів новообраної управи НТШ — це випускники й професори УВУ.

ПОСТІЙНИЙ СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД
імени св.п. проф. д-ра
ВАСИЛЯ СТЕЦЮКА

Ню Йорк. В пяту річницю смерти видатного педагога і довголітнього професора клясичних мов і культур на українському й чужих університетах в Европі й Америці, автора, науковця й наукового робітника — громадянина, та організатора українського шкільництва — світлої памяти проф. д-ра Василя Стецюка — Фундація Українського Вільного Університету за згодою і фінансовою допомогою родини Покійного покликала до життя в його пам'ять ПОСТІЙНИЙ СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД (ПСФ).

Завданням цього Постійного Стипендійного Фонду є, згідно з бажанням фундаторів, фінансова допомога талановитим українським студентам у діяспорі в їх науковому і творчому зростанню, як рівнож допомога Українському Вільному Університетові, довголітнім професором якого був Покійний, у вихованню молодих наукових сил в дусі української наукової правди.

Тільки з процентів капіталу того Постійного Стипендійного фонду щорічно — починаючи вже із літним семестром 1980 — Стипендійна Комісія при Фундації УВУ буде приділювати одну стипендію для студента чи дослідника в одній із ділянок гуманістичних наук, зокрема тих, що пов'язані з українською проблематикою.

Цей перший того роду ПСФ при фундації УВУ в честь визначного і заслуженого педагога й професора — напевно з вдячністю зустрінуть сотні а може и тисячі його колишніх учнів і подбають, щоб цей ПСФ розбудувати і передати в користування власним дітям, онукам і дальшим нащадкам.

Вже раніше при фундації УВУ було створено декілька ПСФондів. Один із перших це ПСФ мґра Марії та д-ра Степана Гиків, наших визначних громадян, ґрадуантів УВУ якого лектором згодом став д-р Гик, любителів і ктиторів української науки; далі — СФ Надії і Миколи Новаків, патріотів, суспільно-громадських і культурних робітників напротязі більш як пів століття на ниві Американської України; ПСФ ім. сл. п. д-ра Михайла Сосновського, визначного політичного й суспільно громадського діяча, мислителя і першого голови фундації УВУ; ПСФ ім сл. п. Осипа Возьного, великого патріота і любителя української культури, який все своє майно залишив на українські наукові й релігійні цілі.

Подання на одержання стипендії враз із знимкою, життєписом, посвідками академічних успіхів і національно громадської праці — просимо надсилати на адресу фундації до Стипендійної Комісії, колишніх учнів сл. п. проф. Василя Стецюка, які хотіли б доповнювати цей ПСФОНД, просимо висилати пожертви на адресу Фундації 203 2нд Аве. Н.Й. Н.Й. 10003. Всі пожертви можна відтягнути від податку.

За Управу Фундації:

проф. **Петро Ґой** — голова
д-р **Дмитро Боднарчук** — секретар
проф. **Василь Лучків** — голова Стипендійної Комісії

О. МИХАЙЛІВ

ЗУСТРІЧ ІЗ МЮНХЕНОМ

Тридцять років тому ми розліталися з Німеччини, мов ті перелетні птахи — за моря далекі, здавалося тоді — лиш на деякий час. І в перші роки нашого заокеанського побуту ми, дивним дивом згадували про Німеччину може більше ніж про Україну. Ми тужили за приятелями добрими і таборовим циганським життям, за редакціями, театрами, концертами, за всім тим, що ми за чотири роки створили в наших німецьких "таборових республіках". А особливо тужили за Мюнхеном, "столицею" нашої скитальської України. От, якби так можна було полинути в отой Мюнхен хоч на часок, поглянути, що діється на Фюріхшуле, в СС-Казерне, на "Розенгаймі"! Як там тепер?

Згодом та наша "німецька туга" геть розвіялася і осталась тільки глибша, природніша носталгія за Україною. А все таки, "німецькі роки" й до нині приємно згадуються нам, бо ми були тоді молоді, ідейні й активні, "хоч бували й часом голодні", як писав наш еміґрантський поет Кость Гіммельрайх. І коли я їхав улітку минулого року до Мюнхена, то признаюсь, у мене таки трохи защеміло серце. Чи побачу хоч слід нашої давньої скитальщини, чи пізнаю давні місця в цьому, нині вже понад мільйоновому, багатому, індустріяльному місті нової, американізованої Німеччини?

Пізнавати, сказавши правду, було нелегко. Колишній розвалений вокзал — нині покритий сталево-скляними стінами, славетний, розбитий бомбами "Штахус" — оточений модерними залізо-бетонними спорудами, з велетенською фонтанною посередині, на Кауфінґерґтрассе — американського типу "мелл". Усі старовинні будівлі — дбайливо відновлені й відчищені, ані сліду на них не залишилося від бомб. А хоч бічні, мешкальні вулиці ніяк не подібні до американських, а спокійні, статечні, оточені майже однаковими, присадистими бюрґерськими кам'яницями, то вони ніяк не подібні до наших давніх знайомих — довгих смуг розбитих, попалених порожніх кам'яних шкаралущ.

Лиш тільки біло-сині трамваї мюнхенські начебто зовсім не змінилися, але й це тільки оптична така ілюзія, бо всі трамваї тепер нові, швидкі, тихоїздні і їдеться в них приємно й комфортно (а колись ми, бувало, їздили, стоячи між вагонами, на буфорах!). Ну — а новозбудована мюнхенська підземка по-американськи кажучи, "модерна, мов завтра".

Приглядаюся до прохожих. Майже не видно тепер популярних колись баварських "ледерґозен". На вулицях — перевага молодих людей, народженних уже після нашого від'їзду з Німеччини, вони з вигляду трохи "американізовані", завважується довге волосся й "блю джінс" і дискретно притишену "діско-музику". Але не видно звичайної американської неохайности, майже всі вони чисто одягнені й зачесані. Характерне, наприклад, як німці розв'язали питання американських "ґрафітів": на стінах будинків і мурах — не видно їх, та для них відведено в одному місці (біля Ізартор) окремий дощаний паркан і на ньому молоді ґрафітні артисти малюють собі до схочу — і індіян і ковбоїв і розтанцьованих "гіппі" з ґітарами. А деінде малювати їм — "ферботен!"...

На Дахауер штрассе 9, де колись приміщувалася ціла низка українських установ — будинок іззовні відновлений не до пізнання. А внутрі всі українці тиснуться лиш на одному поверсі (В. О. УНР, СХС, журнал "Мета" видавництво Дніпрова Хвиля), а всю решту будинку зайняла велика німецька асекураційна установа.

„Фюріхшуле" — теперішній вигляд

Розенгаймер пляц змінився мало, лиш сліди бомб на мурах заліплено, замальовано. Але нема вже давнього "розенгаймського" духу на нім, нема колишніх страшно серіозних комітетських урядовців, ані юрби "скитальців", зайнятих громадськими й комерційними справами, ані метушливих рідних спекулянтів. Фюріх-шуле така сама, як колись, тільки в ній, звичайно, тепер примішується не студентський гуртожиток, а німецька школа. І оточення її зовсім змінилося. Замість давніх розлогих, травистих лук (на яких колись вигрівалися на сонечку студенти) — нині ряди високих, масивних мешкальних кам'яниць, що з усіх боків мов придавлюють оту славну нашу "шуле". А збоку — автострада з безліччю мерцедесів і фольксваґенів (більше — мерцедесів!) і підземний перехід попід неї — для пішоходів.

А зрештою, українське життя в Мюнхені нині перенеслося в кращі, заможніші околиці. На Шен штрассе — прекрасно розбудований центр Української Католицької Церкви, з дуже модерною церквою, великим приходським будинком і залею для громадських імпрез. У Людвіґсфельді — Українська Православна Церква. Особливо приємно відвідати Український Інтернат, де в просторому, кількаповерховому будинку приміщуються українські студенти й учні не лиш із Німеччини, але й із заморських країн і де розмовляють між собою всі єдиною спільною для всіх їх мовою — мовою українською. Там же проживають і деякі заслужені сеньйори українського громадського й політичного життя — під опікою молодших співмешканців.

Але для мене особлива атракція — відвідини в Українському Вільному Університеті. Це не тільки тому, що ректор його, проф. др. Володимир Янів мій давній приятель із колишніх підпільних і скитальських часів, але й тому, що мені, як і кожному іншому свідомому українцеві, ясне те превелике значення, що його має УВУ не лиш для Мюнхена чи Німеччини, але й для цілої української еміґрації.

Їду трамваєм на Пінценауер штрассе, у чудову околицю над Ізарою, напроти славного Англійського Саду. Вулиця гарна, висаджена липами — але ж мені тепер не в голові дивитися на красу й околицю, бо якраз дощ розпадався, боюся промокнути в моєму короткому дощовику. Та, хвалити Господа, порятував мене добрий приятель, проф. Янів. Він чекав на мене на трамваєвій зупинці з парасолем (власних авт наші мюнхенські вчені не мають здебільша). Ідемо під гору, здалеку бачу знайому з фотографій сильветку університетського будинку — імпозантна триповерхова кам'яниця серед власного городу, дерев і кущів, оточена залізними штахетами. Це — пояснює мій провідник — був колись, до війни, будинок польського мюнхенського консуляту. Нам пощастило купити його за відносно дешеву ціну (ціни будинків у Мюнхені тепер дуже високі), завдяки допомозі Блаженнішого патріярха Йосифа. Та на будинку тяжить ще невеликий гіпотечний довг, і проценти з'їдають чимало грошей, що їх можна би вжити багато продуктивніше на наукові видання чи модернізацію навчального приміщення.

У середині будинок уже основно відновлено, зверху ще є сліди воєнних дій, стіни пощерблені відламками бомб. Оглядаємо навчальні залі, конференційні кімнати, біб. усюди зразковий порядок ("німецький!" — казали в нас), чисто так, трохи інакше від деяких наших заморських установ. Всі кабінети, книги, бібліотечні шафи прекрасно втримані й блистять чистотою. Хто їх втримує? Ну, каже ректор, адміністратор наш, Володимир Забавський, його тепер якраз у будинку нема, студенти помагають, ну й я сам...

Я попав до УВУ у ненавчальний час, ще перед початком вакаційного курсу. Можемо спокійно оглядати все. В одній залі на стіні таблиця: "Universitas Ukrainiensis Pragensis" — це згадка про славний, празький період діяльности УВУ, коли йому було відносно легко втримуватися, завдяки допомозі чехо-словацького Уряду. Нині — допомога краєвого баварського Уряду — невелика, головно Університет втримується завдяки пожертвам нашої заморської еміґрації.

В одній залі я оглядаю ще — перший раз — виставку українських підсовєтських мистців-нонконформістів, виставку, що її потім доведеться бачити й у Нью-Йорку. Бо УВУ — це також науково-мистецький осередок для нашої мюнхенської колонії і в ньому відбуваються популярно-наукові доповіді й мистецькі виставки.

На прощання ми сидимо в особистому приміщенні ректора — маленькому, скромному. Господині, пані Софії Янів, немає тепер, бо вона в Сарселі, у Франції зайнята якраз власною науковою роботою. П'ємо чай, приготований моїм гостинним господарем, їмо "кекси". Розмовляємо. Я думаю — якже інакше, скромніше, вбогіше живе оцей великий український науковий і громадський діяч від його колеґ за морем. Я дивлюся на нього — і в блискучих очах під сивою чуприною я бачу давню віру його у власну справу і майже юнацький запал. І я знаю — колишній студентський і націоналістичний провідник, Володимир Михайло Янів "благую часть ізбрав" у житті...

ПОЧАЛАСЬ ОСІННЯ КАМПАНІЯ УНСОЮЗУ! МЕТА: 2,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ. ВСТУПАЙТЕ В РЯДИ НАЙБІЛЬШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РОДИНИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!

Абсольвент Юрій Стецько здобув стипендію

Директорка Академії св. Юра в Ню Йорку Сестра Моніка, ЧСВВ, повідомляє, що Юрій Стецько, син Василя та Євгенії Стецьків, здобув стипендію „Governor's Committee on Scholastic Achievement" на студії в Колумбійському університеті.

Ю.Стецько був другим найкращим учнем — цьогорічним випускником — в Академії св.Юра. Під час градуації в червні цього року він дістав диплом від губернатора за бездоганний характер, успішне навчання й за участь у суспільному житті. Тепер Юрій проходитиме передмедичні студії в цьому університеті.

Юрій Стецько

Тиждень Українського Музею відбувся у Філядельфії

Новостворений 67-ий Відділ Союзу Українок Америки у Філядельфії за основну ціль своєї праці взяв допомогу Українському Музеєві у Ню Йорку: цебто — доводити до відома громадянства працю Музею та збирати фонди на його розбудову. Тиждень Українського Музею, що відбувся від 28-го вересня до 5-го жовтня ц.р., дав новому Відділові нагоду показати себе у праці українському громадянству Філядельфії.

Старанням членів Відділу та з поміччю Відділів 10-го і 48-го була проведена успішна продаж значків Музею під церквами Філядельфії в неділю, 28-го вересня. Пополудні того ж дня 67-ий Відділ улаштував в Українському Культурному Центрі дві доповіді — про Український Музей і про церковне малярство. Доповідачами були: І.Рожанковська, голова Союзу Українок, яка, висвітлюючи прозірки з Музею, говорила про сам Музей, його дотеперішні осяги, проблеми і потреби як фінансові, так і просторові; і мистець Петро Холодний, мол., який дав ілюстровану прозірками доповідь „Дещо про ікони". Найперше доповідач вияснив різницю між світським малярством та іконою, цебто — образом церковного вжитку.

Ікона — це в першу чергу символ, що не має представляти реальний світ, але світ позареальний, ідеальний. На протязі віків візантійське малярство витворило певні канони, взірці, за якими мистець-іконописець повинен йти, щоб викликати в учасника молитви потрібний настрій і розуміння символу. Численними прозірками доповідач ілюстрував свою думку і пояснював символіку ікони, що стала зрозумілою навіть найбільш непоінформованим.

По доповідях при каві і солодкім учасники мали нагоду передискутувати між собою та з доповідачами порушені теми. Присутніх було коло 120 осіб. Вечір дуже добре запрезентував своїх організаторів, які дістали багато похвальних відгуків від присутніх і жаль тих, що не могли бути на імпрезі.

На закінчення тижня Музею 67-ий Відділ СУА зорганізував в неділю, 5-го жовтня, прогулянку автобусом до Музею в Ню Йорк. В прогульці брала участь 41 особа. Шкода, що пізнє зголошення кандидатів на поїздку не дозволило на замовлення другого автобуса, так що дехто з охочих взяти участь у прогулянці не міг поїхати.

Н.Н.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

Український Гантер у сезоні 1980

Гантер займає окреме своєрідне місце в житті української еміграції північносхідньої частини Америки. Українська стилева дерев'яна церква, дзвіниця, гуцульська „гражда" та українські мотелі з численними культурними імпрезами, а передусім виставки картин українських мистців щоліта притягають багатьох українських літників і туристів.

Влітку цього року вакаційний сезон почався інавгураційним концертом у гражді 5-го липня. Виступали сопрано Ляриса Магун-Гурин при фортепіяновому супроводі Марти Мачай і бандуристи, брати Володимир і Іван Лехіцькі. Того ж самого вечора в 8-ій год. відбувся веселий вечір з нагоди відкриття 18-ої виставки картин Едварда, Юрія та Яреми Козаків у мотелі „Ксеня". Виступали: ред. У. Любович, ред. І. Кедрин, С. Крижанівський, Ікер; співали тенор М. Титла і дві сестри, бандуристки, Клюфасівни.

12-го липня відбувся у гражді вечір Студії Мистецького Слова під керівництвом маестро Лідії Крушельницької з поемами Т. Шевченка й І. Франка у виконанні її членів. Вступне слово про Студію сказала ред. У. Любович. 19-го липня архимандрид Чина ОО. Студитів, о. д-р Любомир Гузар, мав доповідь в гражді: „1000-ліття християнства в Україні та наші завдання" 20-го серпня — концерт оперної співачки Марти Кокольської – Мусійчук при фортепіяновому супроводі проф. д-ра Ігоря Соневицького. 10-го серпня мгр Люба Волинець мала доповідь з прозірками про українські рушники. 16-го серпня — проф. Ярослав Лешко мав доповідь з прозірками про паризький період творчости Олександра Архипенка. 23-го серпня — концерт вокального ансамблю „Промінь" з Ню Йорку під керівництвом проф. Богданни Волянської.

У цьогорічній мистецькій виставці в галерії гражди брали участь мистці: В. Баляс, М.Бутович, Т. Вирста, Я. Вижницький, Я. Гніздовський, Е., Ю. і Я. Козаки, С. Лала, Л. Кузьма, Л. Морозова, М. Мороз, М. Неділко, Б. Певний, Г. Титла і В. Фіцалович. У гражді відбувся 24-го серпня практичний показ малювання полотна „вибійками", що його перевела заходом Українського Музею в Ню Йорку п-і Ірина Твердохліб.

Продовж цілого сезону відбувався у приміщеннях гражди садочок для найменших під проводом Наталки Лукіянович і Ксені Зєлик.

Дня 4-го серпня відбулося у гражді віче у справі заплянованої будови гідравлічно-електричної станції, в майбутньому — нуклеарної споруди, поблизу кетскильського парку. Віче зорганізувала п-і Овад. Прибуло на нього понад 100 осіб, в тому — багато американців.

Вакаційну крамничку з мистецькими виробами вела у гражді Христина Певна. Багато американських туристів щороку відвідує цю крамничку, закуповуючи вироби українського мистецтва.

В мотелі „Карпатія" 3-го серпня відбувся показ вишивок Лєни Бенцаль. Відкриття віршованою дотепною формою перевела Віра Лащик-Андрушків. Про артистку Л. Бенцаль розповіла ред. У. Любович. Від 17-го до 23-го серпня відбувся у „Карпатії" семінар УВАН з доповідями проф. Леоніда Плюща про націонал-большевизм і проф. Григорія Костюка — аналіза творчости В. Винниченка. У мотелі „Ксеня" відбулася виставка картин маляра Т. Вірсти з Парижа. Я. Вижницький мав свою виставку картин. В галерії О. Соневицької була постійна виставка картин. В Гантері є постійна виставка картин Людмили Морозової, влітку приїздять до Гантеру маестро Михайло Мороз, мисткиня Галина Титла й інші мистці, так що Гантер можна назвати літньою столицею українських мистців.

Варто згадати, що цього літа душпастирював ревно о. Михайло Ваврик, ЧСВВ. До церкви приходило літом багато літників, особливо на храм св. Івана Хрестителя та на Спаса, на свячення овочів і зілля. До св. Причастя приступило під час вакацій понад 1,500 осіб; відбулося п'ять весіль, навіть приїжджих із далеких сторін, як з Денверу.

Заходами мужа довір'я Владики зі Стемфорду, д-ра І. Макаревича, та парафіяльного комітету (інж. О. Клюфас, А. Бук, В. Левицький, Оля Кобзяр, С. Щур і Л. Лампікаляк) парафія утримує церкву і гражду на відповідному рівні, заспокоює релігійні й культурні потреби постійних українських мешканців і літників та виконує добру працю, репрезентуючи українську культуру серед американців.

І. Дурбак

Одарка Мазурик співає у Торонто

Клюб Українських Професіоналістів і Підприємців у Торонто зорганізував у п'ятницю, 19-го вересня, оригінальну імпрезу: кафе-концерт Одарки Мазурик, ліричного сопрана з Парижу.

Нова співачка з Парижу і оригінальна назва імпрези зацікавили багатьох, так, що перед концертом люди стояли у „хвості" по квитки, що були вже давно розпродані.

Молода, симпатична, вродлива співачка зробила приємну несподіванку торонтонцям і гостям із околиць, яких зібралось понад 300 осіб у залі Сент Лоренс Голл.

Накриті столи, прикрашені квітами, смачні канапки, засмачні торти (ох ті кольорії...), вино, кава, ну, й радісний настрій очікування, зустріч зі знайомими, яких ціле літо не бачилося, як і жартівливе ведення вечора Ігорем Чумою — все це створило атмосфера відпруження, безжурности...Одним словом, ми опинилися на пару годин в паризькому кафе.

Програма концерту О. Мазурик складалася із трьох частин: у першій — ми почули твори Ковальчука, Шамо, Фартушника, „Саммертайм" Ґершвіна, „Лоазо е Ланфан" Кара, „Україна" Синявіна у французькій мові. Співачці супроводила „міні" оркестра: піяно, ударні інструменти, бас та гітара. Майже всі твори оркестрував піяніст оркестри Ґлен Морлі. Одарка звучала щиро, переконливо, на жаль, супровід оркестри був трохи заголосний і, хоч п-і Одарка співала до мікрофону, рівновага часом губилася, тому тяжко було передати глибину змісту пісень, як наприклад, „Три поради" Шамо-Рибчинського. Делікатні гармонійні рухи співачки зі смаком підкреслювали стиль виконування.

У другій частині співачка виконала при фортепіяновому супроводі Зені Кушпети (та без голосника) чотири твори: Дичка, Людкевича, Кос-Анатольського та Майбороди. Чудовий настрій створила вона в пісні „На воді" Дичка-Лесі Українки. Тут ми почули справжню закраску ніжного ліричного сопрана співачки. Твори приємно виконані і, так як і попередні, з дуже доброю дикцією.

В третій частині О.Мазурик виконала п'ять пісень Володимира Івасюка з оркестрою, яка чомусь і далі грала заголосно. Найкраще вийшли „Балада про дві скрипки" та фінальна пісня „Волограй".

Співачка зробила на присутніх дуже приємне враження. Зворушує те, що ця молода людина, народжена у Франції, завдала собі труду підготовити повну українську програму та співала її гарною мовою з дуже доброю дикцією. Недарма присутні оплескували її без кінця, обдарували чудовими червоними рожами та запрошували знову колись приїхати до Торонто.

Назакінчення Ігор Чума представив присутнім мистця Омеляна Мазурика, який саме виставляв свої твори в галерії Канадської Української Мистецької Фундації.

Подружжя Мазуриків були центром уваги зібраного товариства, яке при столиках та каві ще довго обговорювало приємний вечір-концерт.

Оксана Бризгун-Соколик

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Окружний Комітет
Відділів Українського Народного Союзу
в Детройті, Міш.
повідомляє, що
в п'ятницю, 31 жовтня 1980 р., о год. 7-ій веч.
в залі Українського Народного Дому
при 4655 Мартін вул., Детройт, Міш.
відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ

НА ПОРЯДКУ НАРАД

1. Відкриття
2. Відчитання протоколу з попередньої наради
3. Перевірка і перегляд організаційної праці Округи
4. Слово Секретарів, їх побажання, суґестії і турботи
5. Обговорення загальних Союзових справ, головно як повести кампанію придбання нових членів
6. Внески, запити і закриття зборів

У зборах візьмуть участь

Уляна Дячук, головний касир УНС
Володимир Дідик, почесний член Головного Уряду
Евген Репета, головний радний УНС
Роман Куропась, головний радний УНС

ЗА УПРАВУ ОКРУГИ

Володимир Дідик, *почесний голова* — Роман Татарський, *голова*
Григорій Корбяк, *секретар* — Ярослав Базюк, *касир*

Джерзі Сити і околиця!

В суботу, 25 жовтня 1980 р., о год. 4 по пол.
в залі УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
при Фліт і Овкленд Аве., Джерзі Сити, Н. Дж.
відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ УНСоюзу НАДҐУДСОНСЬКОЇ ОКРУГИ

до участи в яких запрошені й зобов'язані урядовці, представники і конвенційні делеґати наступних Відділів
з Джерзі Сити: 25, 70, 170, 171, 196, 270, 275, 286 і 287; з Байон: 213 і 281.

НА ПОРЯДКУ НАРАД

1. Відкриття
2. Перегляд-провірка організаційної праці Округи за останні місяці
3. Обговорення осінньої кампанії, метою якої є придбати 2.000 нових членів до кінця цього року.
4. Обговорення загальних союзових справ.
5. Внески, запити і закриття зборів.

У зборах візьме участь:

Д-р ІВАН ФЛИС, головний предсідник УНС

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ

Степан Островський, *голова*
Осип Зубрицький, *секретар* — **Володимир Бутковський**, *касир*

Увага! Ню Йорк і околиця! Увага!

В четвер, 23 жовтня 1980 р., год. 7-ма веч.
в залі УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
при 2-ій Авеню в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.
відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів УНС
міста НЮ ЙОРКУ й ОКОЛИЦІ

до участи в яких запрошені Урядовці, Предсідники та конвенційні Делегати усіх Відділів Округи

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття
2. Перегляд-провірка організаційної праці Округи за останні місяці
3. Обговорення осінньої організаційної кампанії, метою якої є придбати до кінця року 2.000 нових членів
4. Обговорення загальних союзових справ.
5. Внески, запити і закриття зборів

В зборах візьмуть участь:

ГОЛОВНІ УРЯДОВЦІ УНСОЮЗУ

Закликаємо всі Відділи і їхні уряди та конвенційних делегатів, як і інших активних союзовців взяти участь у цих важливих зборах

ЗА УПРАВУ

Микола Хоманчук, *голова*
Михайло Юзенів, *секретар* — **Василь ЦЮПА,** *касир*

ЗАМОВЛЕННЯ І ПЕРЕДПЛАТА НА

"THE UKRAINIAN WEEKLY"

Просимо витяти, виповнити і разом з належною передплатою переслати до Адміністрації „Свободи"

"SVOBODA"
30 Montgomery Street ■ Jersey City, N.J. 07302

Дата

Передплата
річно для членів УНС — $5.00, для нечленів — $8.00

Прошу зарахувати мене до передплатників
THE UKRAINIAN WEEKLY

Ім'я і прізвище

Address: No. Street City State Zip Code
Я є членом УНС, Відділ ... Я не є членом УНС ☐
Залучую (чеком ☐, грошовим переказом ☐)
мою річну передплату ☐
Передплата $......... Пресовий Фонд $....

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
в Монтреалі, Квібек, Канада
повідомляє, що
в понеділок, 20 жовтня 1980 р., о год. 7:30 веч.
у приміщенні Української Народної Каси
при 3960 Лавренс Блвд. МОНТРЕАЛЬ, Квіб., Канада
відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів УНСоюзу МОНТРЕАЛЬСЬКОЇ ОКРУГИ

НА ПОРЯДКУ НАРАД

1. Відкриття.
2. Перегляд-провірка організаційної праці Округи за останні місяці.
3. Обговорення осінньої організаційної кампанії, метою якої є придбати 2.000 членів до кінця цього року
4. Обговорення загальних союзових справ
5. Внески, запити і закриття зборів.

До участи в зборах зобов'язані предсідники, секретарі, касири, конвенційні делегати й інші урядовці відділових управ таких Відділів:

434, 448, 465, 471, 473, 474, 475 і 492

У Зборах візьмуть участь:

Сен. Павло Юзик, гол. директор для Канади
Текля Мороз, головна радна

Текля Мороз, *голова*
Осип Дачишин, *секретар* — Павло Дубас, *касир*

Окружний Комітет Відділів УНС
ПЕРТ АМБОЙСЬКОЇ ОКРУГИ
повідомляє, що
в неділю, 19-го жовтня 1980 р., о год. 2 по пол.
в залі УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
при 766 Стейт вул., ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж.
відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ

ПЕРТ АМБОЙСЬКОЇ ОКРУГИ УНС

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття.
2. Перегляд-провірка організаційної праці Округи за останні місяці.
3. Обговорення осінньої кампанії, метою якої є придбати 2,000 нових членів до кінця цього року.
4. Обговорення загальних союзових справ.
5. Внески, запити і закриття зборів.

У зборах візьме участь —

УЛЯНА ДЯЧУК, головний касир УНС

ЗА УПРАВУ ОКРУГИ:

Михайло Захарко, голова
Дарія Оріховська, секретар — **Іван Бабин,** касир
